نازناوی ناشایستە لەسەر خێزان و کاریگەرییە کۆمەڵایەتییەکانی

لەکۆمەڵگەی کوردی و کۆمەڵگەکانی رۆژهەڵاتدا زۆرجار ناووناوبانگ و نازناو(لەقەب) بەتایبەتیش ئەگەر ناقوڵا و ناشایستە و ناخۆش بوو، دەبێتە مایەی بریندابوونی هەستی مرۆڤەکان، خستنە پاڵی ئەو نازناوانە کە رەنگە هیچ پێوەندییەکی بەکەسێتی ئەو تاکەوەش هەر نەبێت، بەڵکو وەك نازناوێك لەخێزان و بنەماڵەوە بۆی مابێتەوە، ئەم نازناوانە مەرج نییە بەهۆی کاری باشەوە بن، بەڵکو هەندێکیان دەرەنجامی کار و رووداو و بەسەرهاتی خراپەوە بن کە بەڕاستی دەبنە رێگر لەبەردەم ژیانی کۆمەڵایەتی و زۆرجاریش پێکهێنانی خێزان بەتایبەتیش بۆ کچان. لەم راپۆرتە لایەنە کۆمەڵایەتییە خراپەکانی نازناو و ناولێنانی ناشایستە دەخەینەروو، هاوکات بێ تاوانی کچ لەم مەسەلەیەدا روون دەکەینەوە:

(ئاورینگ حەمەفەرەج)ی فەرمانبەر بۆچوونی وایە، تاکی کوردی قوربانیدەری ئەو نازناوە هەڵانەن کە هیچ پێوەندییەکی بەکەسێتی ئەو کەسەوە نییە بەتایبەت کچ، زۆرجار پرۆسەی هاوسەرگیری کچ لەسەر ئەو مەسەلەیە هەڵوەشاوەتەوە، لەخێزانێکدا ئەگەر باوك یان دایك یان هەر ئەندامێکی ئەو خێزانە کارێکی خراپ ئەنجام بدات، دەبێتە نازناوێکی خراپ، کە هیچ گوناهێکیشی نییە بۆچی دەبێت ببێتە رێگر بۆ کچ یان هەر ئەندامێکی ئەو خێزانە.

(ژیوار جەزا)ی قوتابی زانکۆی سلێمانی، کۆلێژی ئەندازیاری دەڵێت: ئێمە وا دەڕوانین کە ئەگەر کەسێك کارێکی نالەباری کرد، ئیدی ئەمە پەروەردەی خێزانەکەی بەرەو ئەو ئاقارەی بردووە، بەڵام بیرلەوە ناکرێتەوە کە تاك کاتێك لەخێزان دەردەچێت رووبەڕووی شتە جیاوازەکانی دەوروبەر دەبێتەوە و لەژێر کۆنترۆڵی خێزاندا نامێنێت، بۆیە دەکرێت لەژیانی رۆژانەیدا تووشی کارێکی هەڵە و خراپ بێتەوە، ئەمە چ پێوەندییەکی بە خوشك یان برا یان دایك و باوکەوە هەیە، لەکاتێکدا خێزانەکەیان دڵخۆش نین بەو کارە، بۆچی دەبێت ئەوان باجەکەی بدەن.

(ئارام جەمال) وەک رووناکبیر و نووسەر، باس لەبیر تەسکی تاکی کورد دەکات، کە ئەنجامدانی کار دەرهاویشتەی بیرکردنەوە و تێڕوانینی ئەو کەسەیە بۆ کارەکە، نەك پەروەردەو پێگەی خێزانی، لەوکاتەی مرۆڤ کارێك دەکات بیر لە دەرەنجامەکانی ناکاتەوە، لەکاتێکدا خوشکەکەی لەکاتێکی هەستیاردا تووشی ئەو حاڵەتە دەبێتەوە کە بۆچی براکەی ئەو کارە نالەبارەی کردووەو ئێستا کاریگەری لەسەر داهاتوو و ژیانی ئەو دەبێت؟ یاخود بەپێچەوانەوە کچێك هەڵەیەك دەکات، براکەی ببێتە گوناهبار، بۆیە با ئێمە روونتر سەیری دەرەنجامی کارەکان بکەین و پەیوەست نەبین بەناوی بنەماڵەو رەفتارو کەسایەتی ئەو خێزانە، بەڵکو تەنیا خودی کەسێتی ئەو کەسە وەربگرین و قبوڵی بکەین.

(ژیان والی) مامۆستا دەڵێت: وەك خۆم زۆر گرنگی بەناوی بنەماڵە دەدەم، تەنانەت لەژیانی خۆم جێبەجێم کردووە، چونکە ئێمە لەم کۆمەڵگەیەدا دەژین نەك کۆمەڵگەیەکی کراوە کە ئەو نازناو و قسانە قبوڵ نەکەن و بەهەند وەرینەگرن کە لەسەر خێزانی ئەو کەسە هەیە، ئەگەر لەگەڵ کوڕێکدا هاوسەرگیری بکەم کە خێزانەکەیان هەر ئەندامێکیان بێت نازناو یان کارێکیان کردبێت، وەك بۆ نموونە راو و رووت یا دزی یا هەر کارێکی ناشایستە و نابەجێ، ببێتە مۆرکێکی ناشیرین پێیانەوە، چۆن بتوانم ژیانی لەگەڵدا بەسەربەرم، ترسم لەقسە توندەکانی کۆمەڵگەیە، کە هەمیشە بەدواتەوە دەبن و لەداهاتوودا وەك میراتێك بۆ نەوەکان دەمێنێتەوە.

لەبەرامبەر هەموو ئەو بۆچونانەدا لەرووی لێکدانەوە دەروونی و کۆمەڵناسییەکەوە، خاتوو(میهرەبان جەلال) دەڵێت: مرۆڤ کاری هەڵەی لێدەوەشێتەوە، بەو مانایەی ئەگەر کارێکی خراپی بەئەنجام گەیاند مانای ئەوە نییە دوو هێڵی راست و چەپ بەسەر هەموو ژیانی خۆی و خێزانەکەیدا بهێنرێت، بەڵام لەم کۆمەڵگەیەدا تەنانەت ئەگەر باپیرەشی کارێکی کردبێت و بووبێت بە نازناوی ئەو خێزانە، نەوەکانی باجەکەی دەدەن و کاریگەردەبن پێی. مرۆڤ هەمیشە دەگۆڕێت و بەهەڵەکانیدا دەچێتەوە.

زیاتر لەم لایەنەدا کچ دەبنە قوربانیدەر، لەکوردیدا دەڵێن: (دایك ببینە کچ بخوازە) ئەم پەندە راستە، بەڵام ئەگەر دایك خراپ بێت، مەرج نییە کچەکەشی بەو شێوەیە بێت. فراوانتر بیربکەینەوە، پێدەچێت بەهۆی بارودۆخێکەوە دایکی تووشی هەڵەیەك بووبێت، ئیتر ئەمە بووبێتە بەرنامە و کچەکەشی بەهەمان شێوە بێت، لەئێستادا پێوەندییە کۆمەڵایەتییەکان فراوان بوون و تائێستاش هەوڵی خۆ رۆشنبیرکردن دەدات، بۆیە هیچ کەسێك بەرپرس نییە لەکەسێتی کەسانی خێزان و دەوروبەر.

ناكرێ منداڵ بكرێته قوربانی ململانێی نێوانی ژن و مێرد

منداڵ كه دیاری و نیعمه‌تێكی خوداییه و درێژه پێده‌ری ژیان و بوون و كه‌ینونه‌ی مرۆڤه، كه‌چی هه‌ر ئه‌و منداڵه ره‌نگه بكه‌وێته دۆخێكه‌وه كه له‌رووی سۆز و ئینسانییه‌ته‌وه ببێته مایه‌ی به‌زه‌یی پێهاتنه‌وه ئینجا له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌ی كه جاری وا هه‌یه ژن و مێرد، كه له منداڵبوون وه‌زه‌حمه‌ت ده‌كه‌ون، دنیایه‌ك مه‌شه‌قه‌ت و دژواری ببینن، كۆڵێك پاره و پول خه‌رج بكه‌ن هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ی منداڵێكیان ببێ، كه منداڵیش دێته سه‌ر دنیا بێئاگا له‌وه‌ی ره‌نگه ناكۆكی نێوان دایك و باوكه‌كه‌ی ببێته هۆی سه‌ر گه‌ردان بوونی . ئه‌مه دۆخێكی ئینسانی هه ست بزوێنه و ده‌بێ رێگه له حاڵته بگیرێت . هه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه‌شه (فقهاء)ی یاسا هه‌وڵیان داوه كه ئه‌و جۆره منداڵانه له‌م جۆره حاڵه‌ت و دۆخانه بپارێزن . جاری وا هه‌یه كاتێك ژن و مێرد ده‌كه‌ونه نێو ناكۆكییه‌وه و ناكۆكییه‌كه‌یان ده‌كێشێته سه‌ر ته‌ڵاق و لێكجیابوونه‌وه، منداڵه‌كه‌یان ده‌كه‌نه ئامرازی دژایه‌تی كردنی یه‌ك . ئینجا یا ئه‌وه‌تا ژنه‌كه منداڵه‌كه زه‌وت ده‌كات و ناهێڵێ باوكه‌كه منداڵه‌كه‌یی ببینێ، یان به پێچه‌وانه‌وه، كه ئه‌مه‌ش رێك پێچه‌وانه‌ی یاسایه . چونكه هه‌ر دوولای ناكۆك ده‌بێ له‌وه بگه‌ن كه سیستمێك هه‌یه له یاسادا پێیده‌گوترێ سیستمی گشتی (النظام العام) واته شتێك كه پێچه‌وانه‌ی یاسا و رێسای گشتی بێت قه‌ده‌غه‌یه و ره‌تده‌كرێته‌وه .جا قه‌ده‌غه كردنی دایك یا باوك له بینینی منداڵ له لایه‌ن هه‌ر یه‌كێكیانه‌وه بێت، پێچه‌وانه‌ی سیستمی گشتییه و یاسا رێگه‌ی پێنادات . ژن و مێرد ئه‌گه‌ر وازیشیان له یه‌ك هێنا به‌ڵام ناتوانن منداڵیان له یه‌ك قه‌ده‌غه و حه‌رام بكه‌ن . ئه‌وه حاڵه‌ته رۆژانه له دادگاكاندا ده‌بینرێت كه دایك هه‌بوه هه‌موو شتێكی كردووه هه‌ر بۆ ئه‌وه‌ی مێرده‌كه‌ی كه ته‌ڵاقی داوه، نه‌توانێ منداڵه‌كه‌ی ببینێت . راسته به‌خشینی منداڵ به یه‌كێكیان به پێی ته‌مه‌ن و بارودۆخ و كۆمه‌ڵێك هۆكاره‌وه‌یه و منداڵ چه‌ند بچووكیش بێت ئه‌وه‌نده دایك مافی له باوه‌ش گرتنی زیاتری هه‌یه، به‌ڵام جاری واش هه‌یه، منداڵ زۆریش بچووكه كه‌چی یاسا دایكه‌كه بێبه‌ش ده‌كات له دایه‌نی كردنی، ئه‌وه‌ش دادگا خۆی هۆكاره‌كان به‌پێی یاسا دیاریده‌كات و هه‌ڵده‌سه‌نگێنی . جاری واش هه‌یه پیاو له رقی ژنه‌كه‌ی كه ته‌ڵاقی داوه یا له بێویژدانی و بێبه‌زه‌یی و كه‌مته‌رخه‌می خۆی، یا ژنێكی تری هێناوه به هاندانی ئه‌و ژنه تازه‌یه‌ی، ئاماده نییه بژێوی منداڵه‌كه‌ی بدات . لێره‌دا یاسا به‌زۆره‌ملێ ئه‌و ئه‌ركه به سه‌ر ئه‌وه پیاوه‌دا ده‌سه‌پێنێ و ناچاری ده‌كات كه بژێوی منداڵه‌كه‌ی بدات . هه‌موو ئه‌وانه بۆ ئه‌وه‌یه تا وه‌كو مافی ئه‌و منداڵه بپارێزرێ و، خودی منداڵه‌كه‌ش له هه‌ر جه‌ور و سته‌مێكی دایك وباوكی بپارێزرێت چونكه منداڵ هه‌تا گه‌وره ده‌بێت ئه‌مانه‌تێكه به‌سه‌ر دایك و باوكییه‌وه‌یه، پێویسته هه‌قی ئه‌و ئه‌مانه‌ته به جوانترین شێوه بدرێت و یاساش وه‌ك رێكخه‌ری په‌یوه‌ندییه‌كان و به‌دیهێنه‌ری داد وداده‌په‌روه‌ری و پاراستنی مافه‌كان، ئه‌م ئه‌ركه ده‌خاته ئه‌ستۆی دایك و باوك ئه‌م مافانه‌ی منداڵیش ده‌پارێزێت . بۆیه زۆر به‌لامه‌وه گرنگه، كه ده‌زگاكانی راگه‌یاندن و پاره‌زه‌رانیش هه‌وڵبده‌ن ئه‌و هوشیارییه یاساییه له ناو چین و توێژه‌كانی كۆمه‌ڵ بڵاو بكه‌نه‌وه كه منداڵ ئه‌مانه‌تێكه له ئه‌ستۆی دایك و باوك، هه‌وڵنه‌ده‌ن بیكه‌ن به سووته‌مه‌نی ناكۆكییه‌كانیان و سته‌میان لێبكه‌ن و له مافه‌كانیان بێبه‌شیان بكه‌ن . ئه‌وان ده‌توانن لێكجیا ببنه‌وه و ژیانی تازه‌یان ده‌ستپێبكه‌نه‌وه، به‌ڵام ناكرێ له منداڵه‌كانیان جیاببنه‌وه، ئه‌وان به‌شێكن له جه‌سته‌ی دایك و باوك، ئه‌دی له خۆڕا نه‌وتراوه منداڵ جه‌رگی دایك و باوكییه‌تی.

دادوه‌ر : عه‌دنان حه‌سه‌ن ده‌لۆ

به‌رپرسی فایلی كۆمه‌ڵایه‌تی: كامه‌ران جه‌لال.. بۆبابه‌ت و سه‌رنجه‌كانت په‌یوه‌ندی بكه :
Mobile: 07504944607 Email: komelayeti@gulan-media.com

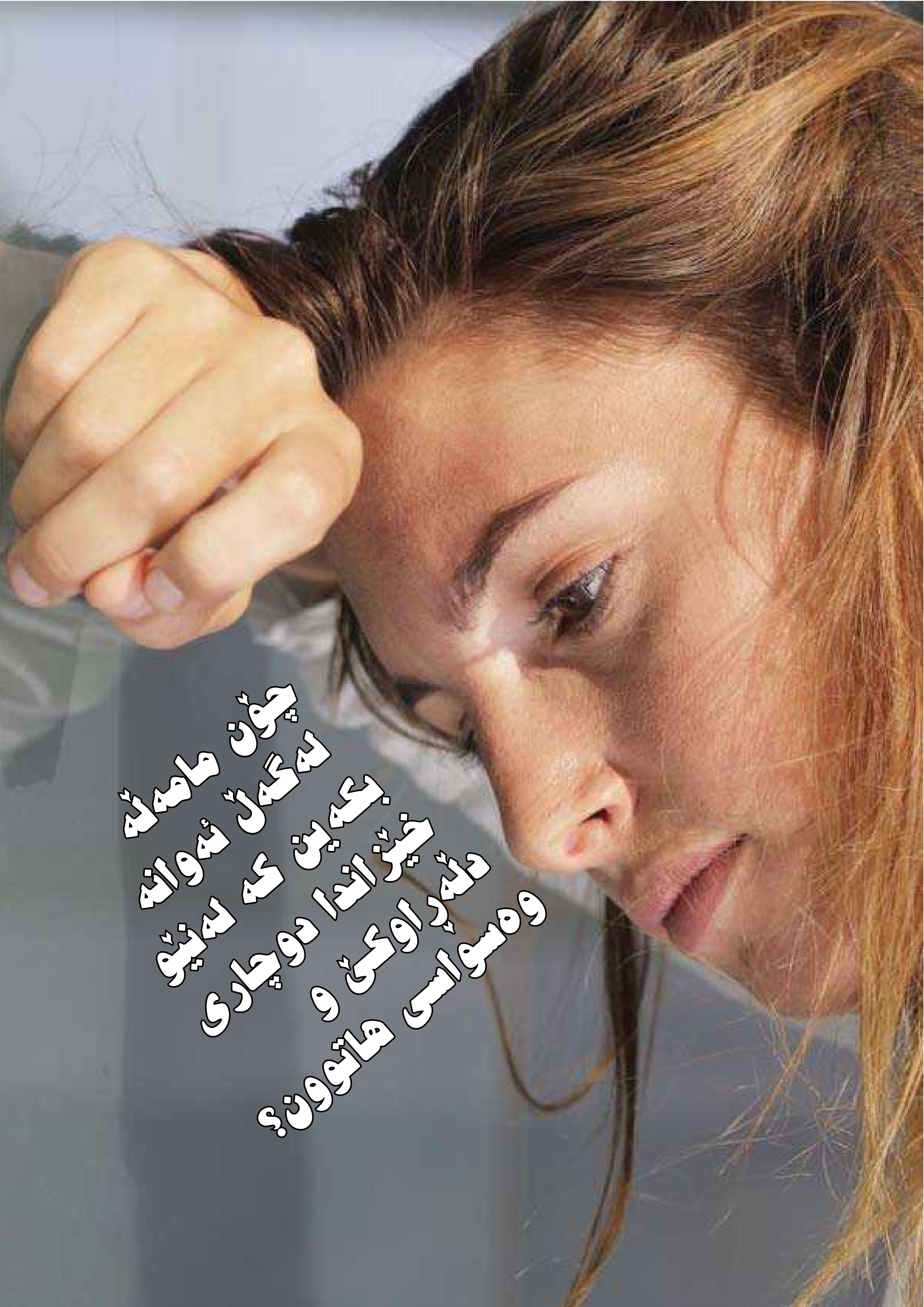

چۆن مامەڵە لەگەڵ ئەوانە بکەین کە لەنێو خێزاندا دوچاری دڵەراوکێ و وەسواسی هاتوون؟

وەسواسی یان بەکوردییەکەی دڵەڕاوکێ وەك زۆربەی نەخۆشییە دەروونییەکانی تر چەندین گریمانەو لێکدانەوەی بۆ کراوە، هەندێك لە زاناکان لەسەر ئەو بڕوایەن وەسواسی لە ڕێگەی لاسایکردنەوە لە باوانەوە بۆ وەچەکانیان دەگوازرێتەوە، بەڵگەشیان ئەوەیە کە زۆربەی ئەندامانی ئەو جۆرە خێزانانە تووشی مەراق و وەسواسی دەبن. زۆرجاریش هۆکاری بۆماوەیی ڕۆڵی دەبێ لە گواستنەوەی ئەم نەخۆشییە. هەندێکیش لە زانایانیش هۆکاری ئەم نەخۆشییەیان پابەندی پێکهاتەی دەروونی تاکەکان کردوون. بەهەرحاڵ، هۆکارەکان هەرچییەك بن، بوونی کەسانێکی وەها لەناو خێزاندا کێشەیەکی ئاڵۆزە بۆ ئەندامانی ئەو خێزانە. لەم ڕێپۆرتاژەدا هەوڵدەدەین ئەم کێشەیە بخەینە بەر باس...

سەرتا تریفە ئامانج تەمەنی ١٦ ساڵە لەو بارەیەوە دەڵێت: کە منداڵ بووم دایکم ئەم گرفتەی هەبوو، تا کۆتایی نان خواردن چەندین جار لەسەر سفرە دەمانێرێتەوە بۆ دەست شۆرین، چونکە ناتوانێت دڵنیابێت لەوەی کە من و خوشك و براکانم دەستمان خاوێن بێت. لەگەڵ ئەوەش هەمیشە کێشەی هەیە لەگەڵ باوکم لەسەر پاك و خاوێنی. ئەگەر چی چەندە خەریکی ماڵ و خۆمان بین ئەو بەهیچ جۆرێك لێمان ڕازیی نابێت.

ئەم کێشەیەی دایکم زۆربەمانی بێزارکردووە، خوشکە گەورەکەشم هەمان کێشەی دایکمی هەیە زۆرجار پێیدەڵێین کەئەمە گرفتە هەوڵبدات لە خۆی بکاتەوە، بەڵام ناتوانێت و هەمیشە لە گوماندایە لەو شتانەی کە بەریدەکەوێت ئیتر هەرشتێك بێت.

گرنگیدانی زۆر بەتەندروستیی خوود یەکێکی ترە لە نیشانەکانی وەسوەسیی. زور چوونە لای دکتۆر و زۆر هاوارکردن لە ئازار هەرچەندە هەوڵبدرێت و بەوەی بگەیەنیت کە ئازارەکە ئەوەندەش نییە، بەڵام ئەو دەیسەپێنێ بەسەر خۆیدا کە نەخۆشێکی زۆر بەئازارە.

ئاری ئەبوبەکر تەمەن ٢٣ ساڵە و ماوەی چەند مانگێکە نەشتەرگەریی کردووە. بەڵام هەستێکی زۆر ناخۆشیی تووش بووە و دەڵێت «لە دوایی نەشتەرگەریەکەمەوە وا هەست دەکەم، ئازارەکەم زیاد دەکات چەندین جار سەردانی دکتۆرم کردووە، بەڵام دڵنیایە لە باشی تەندروستیم. لەم ماوەیەدا چوومە لای دکتۆرێکی دەروونی ئەو پێوتم کە تووشی دەردی واسواسیی بووم و هیچ گرفتێکی ترم نییە. ماوەیەك باش دەبمەوە دواتر وام لێدێتەوە ناتوانم خۆم لەو گرفتە بهێنمە دەرەوە، بەتایبەت ئەو کاتانەی کە بیر لە نەشتەرگەرییەکە دەکەمەوە، چونکە پێش ئەوەی ئەو نەشتەرگەرییە بکەم زۆر دەترسام لە نەشتەرگەری، هەربۆیە تووشی گرفتی دەروونیش بومەوە، ئەگینا پێشتر باوەڕم بەوە نەبوو کە تووشی دڵەڕاوکێ و واسواسیی ببم.

هەندێکجار کارەساتە دڵ تەزێنەکانیش هۆکارێکن بۆ ئەوەی مرۆڤ تووشی واسواسیی بکەن لە ڕێگەگرتن و بە پاساوی ڕوونەدانەوەی ئەو ڕووداوە، بۆیە دوای لەدەستدانی ئازیزێکیان هەمیشە لە کەسەکانی تر دەپرسنەوە، بەتایبەت دایکان و باوکان. لەو بارەیەوە مەریەم محەمەد کە پێشتر دوو منداڵی مردووە دەڵێت: لەدوای لەدەست دانی شەهێنی کچم و سەرەوەری کوڕم کە باکارەساتی ئۆتۆمبێل لە ناوچوون، ئیتر لەو ساوە تا ئێستا توانای ئۆقرە گرتنم نەماوە، بە ڕۆژ بەو حاڵەوە دەمێنمەوە تا شەوانە هەمووان دێنەوە ناو ماڵ. هەر جارێك کە لەدەرگا دەدرێت، وا هەست دەکەم هەواڵێکی ناخۆشم پێدەگات، بۆیە لە جێگەی خۆم ڕادەچنم و دەمودەست ئۆقرەم لەبەر دەبڕێت، ئاخر ئازارێکی هێندە بە سوێم چەشتووە نامەوێت جارێکی تر دووبارە بێتەوە. بۆیە هەمیشە داوا لە منداڵەکان دەکەم کە ئەوەندە نەچن بۆ شوێنی دوور کە دەشچن هەتا دێنەوە ئیتر من شێت دەبم سەد تەلەفۆن دەکەم، سەد پرسیارم لا دروست دەبێت. بەهۆی ئەم گرفتە دەروونییەوە منداڵەکان چەندین دکتۆریان پێکردووم ماوەیەك باش دەبم بەڵام دوای ماوەیەك دیسان واملێدێتەوە. تەواوی منداڵەکانم بێزار کردووە بەم گرفتەمەوە.

پسپۆرانی تەندروستی ڕێنمایی خێزانەکان دەکەن لەوەی زۆر بەباشیی ئاگایان لەباری دەروونی ئەو کەسانە بێت کە تووشی وەسواسیی بوونە و ئاگاداریان دەکەنەوە کە بەهیچ جۆرێك هەوڵنەدرێت گاڵتەیان پێبکرێت و دڵیان رابگیرێت و هیچ کات بەتەنیا بەجێیان نەهێڵن، چونکە تا بەتەنیا بن زیاتر فشاری دەروونی زیاتریان بۆ دێت.

هەر لەو بارەیەوە پزیشکی شارەزا لە بواری نەخۆشییە دەروونییەکان شەهلا فەتاح ئاگاداری ئەو خێزانانە دەکاتەوە کە کەسێکیان هەیە دووچاری دڵەڕاوکێ و وەسواسی بووینە کە: باشترین چارەسەر بۆ ئەو جۆرە کەسانە ئەوەیە کە بە زووترین کات سەردانی پزیشکی پسپۆریان پێبکەن بۆ ئەوەی هەرچی زووترە بتوانرێ دەستنیشانی نەخۆشییەکەیان بۆ بکرێت و سەرچاوە و هۆی نەخۆشییەکەیان بۆ بدۆزرێتەوە، تاوەکو بتوانرێ چارەسەری پێویست و وردی بۆ دابنرێت. چونکە جاری وا هەیە دڵەڕاوکێیەکە سووك و سادەیە پێویستی تەنیا بە چەند ڕێنماییەکی پزیشکی هەیە، جاری واش هەیە ئەگەر زوو چارەسەری بۆ نەکرێت ڕەنگە لێی پیس بکات و تەواو حاڵی تێکبدات و پێویستی بە خەواندن هەبێت لە نەخۆشخانە و بخرێتە ژێرچاودێری و چارەسەری پزیشکی درێژخایەن.

هەمووکەسێك لەژیانی خۆیدا هەوڵ دەدات کەسێك بکاتە هاوڕێی خۆی کە دڵسۆز و بەئەمەك بێت، لەرۆژگاری ئێستاماندا دۆزینەوەی ئەو کەسە مەحاڵە، چونکە هەمیشە مرۆڤەکان بەگومانەوە لەیەکتر دەڕوانن، گومانی تێدا نییە دەرەنجامە نێگەتیڤەکان وایکردووە ئەو متمانەیە بەرەو کاڵبوونەوە بچێت. ئەوەی لەژیانی (شاخەوان)دا دەیبیستین هیچی کەمترنییە لەژیانی کچێك کەتووشی کاری خراپ دەبێت، چونکە تووشی حاڵەتێکی دەروونی وابووە وەك خۆی دەڵێت چارەسەرکردنی ئەستەمە:

وەرگرتنی لەزانکۆ

شاخەوان، لەکاتێکدا قوتابی پۆلی شەشی ئامادەیی بووە کەسێکی جددی بووە، زانیویەتی چۆن کاتەکانی بۆ خوێندن و خوێندنەوە تەرخان بکات، ئەمەش وایکردووە نمرەیەکی باش بەدەست بهێنێت و لەیەکێك لەکۆلێژەکان وەربگیرێت. خوێندن هەموو ئاواتێکی بووە، بەڵام کە دەگاتە زانکۆ سەرجەم ئاواتەکانی پێچەوانە دەبنەوە، وەك خۆی ئاماژەی پێدەکات هەرگیز چاوەڕێی ئەوە نەبووە کە بۆی هاتۆتە پێش.

شاخەوان دەڵێت: کەچوومە زانکۆ حەزم دەکرد کەسێك هاوڕێم بێت بەمانای وشە هەڵگری وشەی هاوڕێیەتی بێت، یەکەم رۆژی چوونم بۆ زانکۆ لەبەشی تۆمارگەی زانکۆ بەهۆی کارەکەمانەوە کەوتمە قسەکردن لەگەڵ کوڕێکدا کەناوی رزگار بوو، لەدوای گفتوگۆ زانیم لەهەمان ئەو بەشەیە منیش لێی وەرگیراوم، رزگار ئەو کوڕە بوو هەموو ژیانی منی فەوتان.

رزگارپێشترلەپەیمانگابوو، لەبەرئەوەی لەیەکەمەکان بووە لەزانکۆ وەرگیراوە، کە ئەمەی باس کرد زۆر دڵم پێی خۆش بوو وتم هاوڕێیەتی کەسێکی زیرەك و جددی دەکەم، ئیتر لەورۆژەوە بووینە هاوڕێ و رۆژانە زۆربەی کاتەکانمان بەیەکەوە بەسەر دەبرد، بەڵام رزگار رۆژانە دوای تەواوبوونی

هاوڕێیەتیەک داهـ

وانەکانمان نەدەرۆیشـــتەوە هەر لەزانکۆ دەمایەوە، پێم دەوت ئەمە کارێکی باش نییە دەیکەیـــت، چونکە کاتەکان هەروا بەخۆڕایی دەڕوات. ئەم قســـانەی من بێســـوود بوو، تارۆژێك بەمنی وت تۆ بۆچی زوو دەڕۆیتەوە؟ رۆژێك لەگەڵمدا بمێنەرەوە بزانە دوای دەوام چەند خۆشترە تا کاتی دەوام!

شـــاخەوان دەڵێت: وتنی ئەم قســـەیە زۆر ســـەیر بوو، دەمویست بزانم بۆچی خۆشـــترە؟ لەبەرئـــەوە بڕیارمدا منیش بمێنمەوە.

مانـــەوەم لەگـــەڵ رزگاردا لەکۆلیژ بۆدوای کۆتایهێنانی دەوام:

رۆژێك لـــەدوای تەواوبوونی وانەکان لەزانکۆ مامەوە، رزگار وتی: شاخەوان تۆزێکـــی تر هەندێك برادەرم هەیە پێتی دەناســـێنم و دوایی دەچینـــە دەرەوەی زانکۆ!

لەکافتریا دانیشتبووم کە برادەرەکانی هاتن، دوو کچ و کوڕێك بوون، لەدوای یەکترناســـین وتیان بابڕۆین، وتم رزگار بـــۆ کوێ دەچن؟ وتی تۆ وەرە و حەقت نەبێت. منیش لەگەڵیاندا رۆیشتم چووین بۆ پارکی ئازادی، لەوێ زۆرماینەوە تا ئێوارەیەکی درەنگ، زۆر هەستم بەشەرم و دڵەراوکێ دەکرد، چونکە باسی هەندێك بابەتیان دەکرد هەرگیز لەژیانمدا گوێم لێیان نەبووە، پێم وتـــن دەبێت من بڕۆم زۆر درەنگ بووە.

لەبەرئەوەی لەخێزانەکەماندا هەمیشە لێپرسینەوە هەبووە، باوکم زۆر توڕە بوو کە تائێستا نەهاتوومەتەوە و لەهەمان کاتدا پرسێکم نەکردووە، پەشیمان بووم لەوەی لەگەڵیاندا رۆیشتم، لای خۆم بڕیارمدا جارێکی دیکە نەچمەوە.

چۆن کەوتمە هەڵەوە

رزگار بـــۆ رۆژی دوایـــی پێـــی وتم شـــاخەوان پێیت خۆش بوو ئەوکەسانەت ناســـی؟ هەســـت دەکەم تۆ کەسێکی شەرمنیت، پێمخۆشـــە کەمێك کراوەتر بیت، وتم نا ســـوپاس حـــەزم لەو جۆرە کەســـانە نییە و پەشـــیمانم، من ئەمەم وتوو، رزگار: وەڵامـــی دامەوە و وتی تۆ هەڵە دەکەیت ئەوانە کەســـی باشن و دەستی کرد بەوەســـفکردنیان، ئەوەندەی تـــر قەناعەتـــی پێکـــردم هاوڕێیەتیان بکەم، ئەمە یەکەم هەنگاونانم بوو بەرەو هەڵدێربوون.

ئیتر لەمـــەوە وام لێهات لەگەڵ دایك و باوکمـــدا درۆ بکـــەم و هەرجـــارەی شـــتێکیان پێ بڵێم، چونکە نەمدەتوانی وازیان لێبهێنم، ئەوەشـــم بەلاوە سەیر بوو لەگەڵ هەموو ئەو کارە خراپانەی رزگار دەیکردن، کەچی لەخوێندندا زۆرباش بوو، بەڵام من تەواو دواکەوتووم و کۆنترۆڵی خۆمم لەدەســـتدا. رۆژانـــە دوای دەوام لەگـــەڵ یەکێك لەهـــاوڕێ کچەکانمدا دەچوومە دەرەوە بۆ ئەو شوێنەی خۆمان پێمان خۆش بوایە. فێری چەندین کاری خراپیـــان کردم، تاکار گەیشـــتە مەی خواردنەوە و جگەرەکێشان.

باوکم رۆژێك لێم توڕە بوو وتی بۆنی جگەرەت لێدێت، ســـوێندم بـــۆ خوارد جگەرەم نەکێشـــاوە، هەرچەندە ئەوکاتە جگەرەکێشێکی تەواو بووم، ئەوەی پێی دەوترێت شـــەرم لەنێوان مـــن و رزگار و هاوڕێکانمانـــدا نەمـــا، ئەمـــە زیاتر وایلێکردم بـــەرەو کاری خراپترم بەرێت، تەنانەت شـــەوێك لەماڵێـــك دەهاتمەوە، توانـــای رۆیشـــتنم نەمابـــوو، بۆیـــە لەســـەر شـــەقامەکە کەوتم و نەمتوانی هەڵبســـتمەوە، کاتژمێر ٣:٣٠ی شـــەو بوو ئەگەرچی شەوێکی سارد بوو، لەو کاتەیە پۆلیس بەشەقامەکاندا دەڕۆیشتن، کـــە منیان بینی یەکســـەر هاتنە لام و لەگەڵ خۆیانـــدا بردیانم بۆ مەرکەز و دەستیان کرد بەلێپرسینەوە لێم، کە زانیان توانای قسەکردنیشـــم نەماوە وازیان لێم هێنا تا رۆژبۆوە، بۆ بەیانی پرســـیاریان لێکردم کە ئیش و کارم چییە؟

منیش بـــەوردی هەموو شـــتێکم بۆ باس کردن، دەموت بەڵکو کەسێك هەبێت یارمەتیم بدات و لەم کارە خراپانە رزگارم بکات. وتی تۆ ناتوانیت بڕۆیت تا باوکت نەهێنیـــت، چونکە تۆ خەواڵو بوویت کە گیراویت، دەبێت وەلی ئەمرت بێت ئینجا دەتوانیـــن بەرت بدەیـــن، منیش هەموو گیانـــم دەلەرزی چۆن بـــە باوکم بڵێم؟ چونکە درۆم لەگەڵدا کردبوو، پێم وتبوو دەچم بۆ ماڵی هاوڕێیەکم راپۆرتمان هەیە لەوێ پێکەوە دەینووسین، ئێستا پێی بڵێم گیراوم دەبێت چیم پێ بڵێت؟ نەمدەزانی چارەیەك چۆن بدۆزمەوە؟ بەڵام دانم نا بەخۆمدا و تەلەفۆنم بۆ کرد.

هەرگیز ئەوەم بیرناچێتەوە چۆن لێم توڕە بوو کە چی دەکەم لە سجن؟ هات بۆلام لەشـــەرما نەمدەتوانی تەنانەت سەریش بەرز بکەمەوە، زۆر پەشیمان بووم لەوەی چۆن خۆم و باوکیشـــم خستە ئەم حاڵەتە ناخۆشەوە، لەدوای وەرگرتنی کەفالەت بەریانـــدام، لەدواییدا داوای لێبوردنێکی زۆرم لەباوکـــم کرد تـــا لێمخۆش بێت و لەماڵەوەش باسی نەکات، چونکە توانای شەرمەزاربوونم نەبوو.

ئیتـــر لەو رۆژەوە هاوڕێیەتی رزگارم نەکردو تەنانەت لەلاشی باسم نەکرد ئەو شەوە چیم بەسەرهاتووە و چۆن گیراوم، هەرئەوەنـــدەم پـــێ وت ئیتـــر لەمڕۆوە هاوڕێیەتی یەکتر ناکەین،چونکە ناتوانین سوود بەیەکتر بگەیەنین.

کە بیردەکەمەوە چۆن کەوتمە ئەو هەڵە گەورەیە لەژیانمدا، هەمیشـــە لەناخەوە خەفەتی پـــێ دەخۆم و تـــەواو وێرانی کردووم، ناتوانم بۆ چرکە ساتێکیش لەبیر خۆمی بەرمەوە.

ـــــاتووی قوتابیەک لەناودەبات

ئایا جوانی ڕووخسار و بوونی سامان خۆشبەختی دروستدەكات؟

جوانی و دەوڵەمەندی زۆرجار بوونەتە بنەمایەكی سەرەكی بۆ هاوسەرگیریی، چونكە زۆرێك لەكچان ئاواتەخوازن كوڕان ئەم دوو خاڵەیان تێدا هەبێت، ئەگەر ئەو دوو داواكارییەیان بۆنەهێننەجێ، ئەوا بە نەخێر وەڵامیان دەدەنەوە. ئەو جۆرە كچانە پێیانوایە كە خۆشبەختی لەپارە و ڕووخساری جواندایە. لێرەوە دەكرێت بپرسین بۆچی كچان هەمیشە بەدوای كوڕێكدا دەگەڕێن كە یەكێك لەو دوو داواكارییەیان تێدابێت و گرنگی بەلایەنی ڕۆشنبیری نادەن؟ ئایا كوڕانیش بەهەمان شێوە بیردەكەنەوە؟ لەم ئانەدا تاچەند هەردوو ڕەگەز توانیویانە لەو هەڵبژاردنەیاندا خۆشبەختی دەستەبەربكەن؟ بۆ وەرگرتنی بۆچونی هەردوو ڕەگەز، لەسەر ئەم تەوەرە ئەم ڕاپۆرتەمان سازكرد...

ناسك سەعید - سلێمانی

(گەشاو عباس) وەك قوتابیەكی زانكۆی گەشەپێدانی مرۆیی، جۆری بیركردنەوەی كچانی نێو زانكۆمان بۆ بەیان بكات و لە پێوەند بەم باسەوە دەڵێت: لەناو زانكۆدا ئەوەی گرنگە لای كچان ئەوەیە دەبێت ئەو كوڕەی وەك(دۆستێك ـ كەپڵێك) هەڵیدەبژێرێت، لەڕووخساردا جوان و سەرنجڕاكێش بێت و لەباری ئابووریشدا خاوەن ئابوورییەكی بەرز بێت، ئەمەش بۆ هەموو كەس ڕێناكەوێت، بەڵام كوڕانیش ئەوە بەهەند وەردەگرن كە كچان جوان و دیار بن، نموونەی ئەو كەسانە لەدوای هاوسەرگیریەكەدا دەركەوتووە كە تاچەند لێكتێگەیشتن و خۆشەویستی لەنێوانیاندا هەیە و توانیویانە ببنە نموونەی خێزانی بەختەوەر.

لەبەرامبەر بۆچوونەکەی (گەشاو) دا، **(کاردۆ عومەر)یش وەك قوتابی زانکۆ، باس لەوە دەکات کە:** لەزانکۆ و پەیمانگاکاندا، کچان زۆر گرنگی بەکوڕی جوان و بەتایبەت خاوەن سەروەت و سامان دەدەن، هەمیشە ئەو کورانە زیاتر لەلایەن کچانەوە هاوڕێیەتی دەکرێن، هەرچەندە کورانیش ئەوە دەزانن کە کچان لەبەر جوانی یاخود دەوڵەمەندییە خۆیان لێنزیك دەکەنەوە، گرنگی بەکوڕێك نادەن کە رۆشنبیر یاخود زیرەك بێت، بەڵام لەبەرئەوەی کچ زیاتر سەرنجڕاکێشترە تا کوڕ، بۆیە زۆرجار ئەو کورانەی کە جوانن بەهەمان شێوە بەدوای کچی جواندا دەگەڕێن و پەسەندیان دەکەن.

بۆچوونەکان چ هی کچان بێ و چ کورانیش بێ لەمەڕ ئەم پرسە جیاوازن، هەر بۆیە (ژینۆ والی) پێچەوانەی هەردوو قوتابی (گەشاو و کاردۆ) ئاماژە بۆ ئەوە دەکات کە: مەرج نییە هەموو کچێك گرنگی بەجوانی و دەوڵەمەندی کوڕ بدات، بەپێچەوانەوە هەندێك کچ بیرکردنەوەیان جیاوازە و خۆشەویستی و بوونی متمانە لەنێوانیاندا خاڵێکی جەوهەرییە و پشتی پێدەبەستن، لەسەرەتای هاوسەرگیریدا کچان وەك نەریتێك داوای ئاڵتون و ماڵی جیا دەکەن، بەڵام هاوکات داوای ئەوەیان لێدەکەن کە دڵپیس و رەزیل نەبن، کەواتە ئەوە دەزانن کە خۆشبەختی لەرووخسارو پارەدانییە و تەنانەت بەشێوەیەکی رەها ناتوانێت دروستشیان بکات.

دەڵێن کاسەی پڕ ئاشتی ماڵە، ئەم پەندە **(شۆخان عەبدوڵڵا)بۆ پاڵپشتی قسەکانی خۆی دەهێنێتەوە و پێیوایە:** ئەو خێزانانەی دەوڵەمەندن زیاتر خۆشبەختترن لەخێزانە هەژارەکان، چونکە بەدەست نەبوونییەوە گیرۆدە نەبوون و گرفتەکانی ژیان نارەحەتیان ناکات، بەڵام خێزانە هەژارەکان زۆرجار لەبەر گرفت و ناخۆشییەکان بیر لەژیانی خۆیان ناکەنەوە، تەنانەت بەویستی خۆیان خواردن ناخۆن و پۆشاکی جوان ناکڕن، بۆیە کچانیش هەوڵ دەدەن شوو بەکوڕی دەوڵەمەند بکەن، ئینجا ئەگەر جوانیش بێت باشترە. زۆرێك لەکچی جوان دەبینین شووی بەکەسێك کردووە کە وەك خۆی نییە و هاوکوفی ئەو نییە، بەڵام لەبەرئەوەی سەروەت و سامانی هەیە، قبوڵی دەکات.

توێژەرانی کۆمەڵایەتی ئاماژە بۆئەوە دەکەن کە لەئێستادا لەهاوسەرگیریدا وەك مۆدێلێکی لێهاتووە کە دەبێت لانی کەم کوران ماڵێکی باش و ئاڵتونێکی زۆر بۆ کچان بکەن، بەبێ ئەوەی هەست بەوە بکەن کە ئەگەر توانای دارایی باش نەبێت چۆن دەتوانێت لەدواییدا ژیانێکی ئاسوودە فەراهەم بکات، لەگەڵ ئەمانەشدا مەرج نییە هەموو کچێك بەوشێوەیە بێت، بەڵکو گرنگی بەلایەنی رۆشنبیری و ئاکاری کوڕەکە دەدات و هەوڵدەدات لەکاتی پێکەوەنانی خێزانەکەیاندا هاوکارێکی باش بێت، چونکە تێدەگات لەوەی کە لەدواییدا ئەوە خۆیان تووشی کێشەی دارایی دەبنەوە و ناتوانن بەئاسوودەیی بژین.

ئەم بیرکردنەوانە لەکەسێکەوە بۆ کەسێکی دیکە دەگۆڕێت، ئەوەی کە گرنگە ئاماژەی پێبکرێت ئەوەیە کە لایەنی رەوشت و ئاستی رۆشنبیری و هۆشیاری بکرێتە پێوەر بۆ هاوسەرگیری، نەك لایەنی ماددە و رووخسار، چونکە بەتێپەڕبوونی کات جوانی رووخسار بەرەو گۆڕان و شێوان و تێکچوون دەچێت و پێدەچێت سەروەت و سامانیش بەردەوام نەبێت، ئەوەی دەمێنێتەوە خۆشەویستی و راستگۆیی و جوانییەکانی دیکەی ژیانی نێوان ئەو دوو کەسەیە، بۆیە گرنگە بەبیرکردنەوەیەکەی دیکە لەم مەسەلەیە بڕوانین و بیر لەداهاتوو بکەینەوە.

هەڵوەرینی گوڵێک لەناو گۆمێکی لیخندا..

(ع): کچێکـــی هەرزەکاری جوانبوو، باوکی فەرمانبەربوو لەیەکێـــك لە فەرمانگاکاندا و دایکیشی مامۆستابوو، لەخێزانێکی تابلێی رێکوپێـــك و باشـــدا دەژیا، کـــە تەمەنی گەیشـــتە نزیکەی چواردە ساڵ بەهۆی برادەرێکیەوە دوکاندارێکی فرۆشـــتنی ماکیـــژی ئافرەتانـــی ناســـی. لێرەوە چیرۆکەکـــە دەســـتپیدەکات. ئیتر با خۆی بەســـەرهاتەکەی باس بکات، (ع) بەمشێوەیە قسەی کرد و وتی:

سەرەتا وەك هەموو كچێكی سەرئەم زەمینە حەزو ئارەزووەكانم دەبزواو دەمویست وەك هەموو كچەكانی تری هاوتەمەنم لەگەڕەك و قوتابخانە ماكیاژو جلوبەرگی جوان لەبەر بكەم و تاموچێژی گەنجێتی ببینم.

ڕۆژێكیان كچێكی دراوسێمان كەباوكی نەمابوو زۆر هەژاریش بوون، دایكی زۆر هاوڕێی دایكم بوو، كچەكەش لەگەڵ دایكیدا دەهاتە ماڵمان زۆر خۆی لەمن نزیك دەكردەوە، هەرچەندە دراوسێكانی تر ئاگاداریان كردمەوە كەماڵی ئەوكچە ناوبانگی كۆمەڵایەتیان باش نییە، بەڵام من بەزەیم بەو بە كچەكەدا دەهاتەوەو بەیەكەوە دەچووین بۆقوتابخانە. زۆرجار دەهات بەیەكەوە لەبەر دەرگا دادەنیشتین یان بەیەكەوە دەچووین بۆ پاركەكان و بازاڕ و كچەكەی هاوڕێم بەمنی وت دوكاندارێكی ماكیاژو جلوبەرگی ئافرەتان هەیە كە ناسیاومانە بابچین شتومەك لەو بكڕین. ئیتر هەندێكجار بەیەكەوە دەچووین بۆلای پیاوەكە، زۆر زمان شیرین و قسە خۆش بوو، تەمەنی نزیكەی (٢٠) ساڵ دەبوو لەگەڵ كچەكەی برادەرمدا قسەی خۆشیان دەكرد و ماكیاژ و جلوبەرگی بەهەرزان پێشكەش دەكرد و هەندێكجار باسی سێكسیان دەكرد و تەنانەت جارەهبوو پیاوەكە دەستبازی و ماچی كچەكەی دەكرد و كچەكە هیچ شەرمی نەدەكرد، كەئەم جۆرە شتانەیدەكرد. بەپێكەنینەوە دەگەڕاینەوە، بەمنی دەوت ژیان هەروایە و دەبێت من ئەو كارانە لەگەڵ ئەوپیاوەدا بكەم لەبەر ئەوەی كە ماكیاژو جلوبەرگم بەبەلاش پێشكەش دەكات. هانی منیشی دەدا بۆ ئەوشتانە و منیش تەمەنم هەرزەكار بوو زۆرریش لەتەلەفیزیۆندا و بەتایبەتی لەتەمسیلە دۆبلاژكراوەكاندا ئەو شتانەم دیبوو، حەزم دەكرد تامی بكەم، بەڵام خۆم ڕادەگرت. تا لەئەنجامدا ڕۆژێكیان كابرای دوكاندار كەوتە قسە لەگەڵمدا و قەناعەتی پێكردم كاری سێكسی لەگەڵدا بكەم بەرامبەر بەوەی كە ماكیاژی گرانبەهام پێشكەش بكات. سەرەتا رازی نەبووم، بەڵام دواتر لەبەر ئەوەی كە ماكیاژەكانی زۆر جوان بوون قەناعەتم پێكرا لەلایەن ئەو پیاوە تاوانبارە و كچەكەی دراوسێمان وەك شەیتان منیان خستە ناو كاری سێكسییەوە و ڕۆژانە لەگەڵ ئەو كچەدا دەرۆیشتم بەناوی ئەوەی كە بۆماڵی ئەوان دەچم، بەڵام لەوێ خۆم دەگۆڕی و دەچووین بۆ بازاڕ بۆلای ئەو دوكاندارە، تا لەئەنجامدا گوڵی كچێنیم هەڵوەری و لەڕێگەی ڕاست لامدا. ڕۆژانە لەبەرامبەر كاری سێكسی پارە و ماكیاژی دەدامێ و پیاوە تاوانبارەكە وێنەمی بەمۆبایل دەگرت و دەیوت ئەو وێنانە بەكەس پیشان نادەم تەنیا بۆ خۆشی خۆمان دەیگرم، بەڵام دواتر بیستم كەوێنەكەم بەبلوتۆس بڵاوكراوەتەوە. دوای ماوەیەك كابرای دوكاندار منی دەبرد بۆ لای چەندین پیاوی تر، هەرجارەو چەند برادەرێكی خۆی دەهێنا بۆ ئەوەی كاری سێكسیم لەگەڵدا بكەن. پاش ماوەیەك ماڵەوە بەم كارەمیان زانی، ویستیان رزگارم بكەن لەم كارە، بۆیە ماڵەكەمان بردە گەڕەكێكی تری شاری هەولێر. باوكم، من و دایكمی ناچاركرد كەپێوەندی لەگەڵ ئەوماڵەدا بپچڕێنین كە منیان تووشی ئەم كارە كردبوو. دوای ماوەی كەمتر لەساڵێك باوكم كۆچی دوایی كرد، باری ئابووریمان بەتەواوی شێوا، دایكیشم لەبری ئەوەی هاوكاریمان بكات، هانی دەدام بۆ ئەوەی پارە پەیدابكەم، چونكە براكانم لەمن بچووكتر بوون. كەوتە سەردانكردنی ماڵی ئەو كچەی كە پێشتر سەردانم كردبوو، تا لەئەنجامدا كەوتمەوە ناو كاری سێكسی، بەڵام ئەمجارەیان زۆر بەشێوەیەكی ترسناك، چونكە دایكیشم هانی دەدام بۆ ئەم كارە ناپەسەندە. ئیتر منیش بۆم دەركەوت كەتەواو ناوبانگم زڕاوەو بڕیارمدا كە لەگەڵ چەند كەسێكی تریشدا پێوەندی سێكسی ببەستم و ئەو پیاوانەی كە سەردانم دەكردن جۆراوجۆر بوون، لەوانە یەكێكیان دوكانی جلوبەرگی ئافرەتانی هەبوو لەناو بازاڕدا ئەوەی تریان چاككەرەوەی ئۆتۆمبێل بوو، واتە فیتەر بوو، یەكێكی تریان وێنەگر بوو. ئەمانە هەموو بەمن فێربوون و كاری ڕۆژانەی من بوو بەكاری سێكسی. بەتەواوی بوومە ئافرەتێكی لەشفرۆش ڕۆژانە پیاوان سەردانی ماڵەوەیان دەكردین، تا لەئەنجامدا لەلایەن پۆلیسەوە دەستگیر كراین. ئێستا من تاوانبارم، چونكە لەشفرۆشم هەردوو دنیام دۆڕاند و هیچ بوونێك لە ژیانمدا نییە، چونكە ئافرەتی لەشفرۆش زۆر لە كاڵایەكی بێنرخ كەمترە، لەبەر ئەوەی كاڵا تەنیا یەك كەس دەیكڕێت، بەڵام لەبەرامبەر پارەیەكی كەم دا هەموو پیاوێك دەتوانێت بمانبات و بمانكڕێت و وەك ئاژەڵێكی دڕندە مامەڵەمان لەگەڵدا بكات.

چۆن مامەڵە لەگەڵ ئەوانە بکەین کە لەنێو خێزاندا دوچاری دڵەڕاوکێ و وەسواسی هاتوون؟

وەسواسی یان بەکوردییەکەی دڵەڕاوکێ وەك زۆربەی نەخۆشییە دەروونییەکانی تر چەندین گریمانەو لێکدانەوەی بۆ کراوە، هەندێك لە زاناکان لەسەر ئەو بڕوایەن وەسواسی لە ڕێگەی لاسایکردنەوە لە باوانەوە بۆ وەچەکانیان دەگوازرێتەوە، بەڵگەشیان ئەوەیە کە زۆربەی ئەندامانی ئەو جۆرە خێزانانە تووشی مەراق و وەسواسی دەبن. زۆرجاریش هۆکاری بۆماوەیی ڕۆڵی دەبێ لە گواستنەوەی ئەم نەخۆشییە. هەندێکیش لە زانایانیش هۆکاری ئەم نەخۆشییەیان پابەندی پێکهاتەی دەروونی تاکەکان کردوون. بەهەرحاڵ، هۆکارەکان هەرچییەك بن، بوونی کەسانێکی وەها لەناو خێزاندا کێشەیەکی ئاڵۆزە بۆ ئەندامانی ئەو خێزانە. لەم ڕیپۆرتاژەدا هەوڵدەدەین ئەم کێشەیە بخەینە بەر باس...

سەرتا تریفە ئامانج تەمەنی ١٦ ساڵەو لەو بارەیەوە دەڵێت: کە منداڵ بووم دایکم ئەم گرفتەی هەبوو، تا کۆتایی نان خواردن چەندین جار لەسەر سفرە دەمانێرێتەوە بۆ دەست شۆرین، چونکە ناتوانێت دڵنیابێت لەوەی کە من و خوشك و براکانم دەستمان خاوێن بێت. لەگەڵ ئەوەش هەمیشە کێشەی هەیە لەگەڵ باوکم لەسەر پاك و خاوێنی. ئەگەر چی چەندە خەریکی ماڵ و خۆمان بین ئەو بەهیچ جۆرێك لێمان رازیی نابێت.

ئەم کێشەیەی دایکم زۆربەمانی بێزارکردووە، خوشکە گەورەکەشم هەمان کێشەی دایکمی هەیە زۆرجار پێیدەڵێین کەئەمە گرفتە هەوڵبدات لە خۆی بکاتەوە، بەڵام ناتوانێت و هەمیشە لە گوماندایە لەو شتانەی کە بەریدەکەوێت ئیتر هەرشتێك بێت.

گرنگیدانی زۆر بەتەندروستیی خوود یەکێکی ترە لە نیشانەکانی وەسوەسیی. زور چوونە لای دکتۆر و زۆر هاوارکردن لە ئازار هەرچەندە هەوڵبدرێت و بەوەی بگەیەنیت کە ئازارەکە ئەوەندەش نییە، بەڵام ئەو دەیسەپێنێ بەسەر خۆیدا کە نەخۆشێکی زۆر بەئازارە.

ئاری ئەبوبەکر تەمەن ٢٣ ساڵە و ماوەی چەند مانگێکە نەشتەرگەریی کردووە. بەڵام هەستێکی زۆر ناخۆشیی تووش بووە و دەڵێت «لە دوایی نەشتەرگەریەکەمەوە وا هەست دەکەم، ئازارەکەم زیاد دەکات چەندین جار سەردانی دکتۆرم کردووە، بەڵام دڵنیایە لە باشی تەندروستیم. لەم ماوەیەدا چوومە لای دکتۆرێکی دەروونی ئەو پێووتم کە تووشی دەردی واسواسیی بووم و هیچ گرفتێکی ترم نییە. ماوەیەك باش دەبمەوە دواتر وام لێدێتەوە ناتوانم خۆم لەو گرفتە بهێنمە دەرەوە، بەتایبەت ئەو کاتانەی کە بیر لە نەشتەرگەرییەکە دەکەمەوە، چونکە پێش ئەوەی ئەو نەشتەرگەرییە بکەم زۆر دەترسام لە نەشتەرگەری، هەربۆیە تووشی گرفتی دەروونیش بومەوە، ئەگینا پێشتر باوەڕم بەوە نەبوو کە تووشی دڵەڕاوکێ و واسواسیی ببم.

هەندێکجار کارەساتە دڵ تەزێنەکانیش هۆکارێکن بۆ ئەوەی مرۆڤ تووشی واسواسیی بکەن لە ڕێگەگرتن و بە پاساوی روونەدانەوەی ئەو ڕووداوە، بۆیە دوای لەدەستدانی ئازیزێکیان هەمیشە لە کەسەکانی تر دەپرسنەوە، بەتایبەت دایکان و باوکان. لەو بارەیەوە مەریەم محەمەد کە پێشتر دوو منداڵی مردووە دەڵێت: لەدوای لەدەست دانی شەهێنی کچم و سەروەری کوڕم کە باکارەساتی ئۆتۆمبێل لە ناوچوون، ئیتر لەو ساوە تا ئێستا توانای ئۆقرە گرتنم نەماوە، بە ڕۆژ بەو حاڵەوە دەمێنمەوە تا شەوانە هەمووان دێنەوە ناو ماڵ. هەر جارێك کە لەدەرگا دەدرێت، وا هەست دەکەم هەواڵێکی ناخۆشم پێدەگات، بۆیە لە جێگەی خۆم رادەچنم و دەمودەست ئۆقرەم لەبەر دەبڕێت، ئاخر ئازارێکی هێندە بە سوێم چەشتووە نامەوێت جارێکی تر دووبارە بێتەوە. بۆیە هەمیشە داوا لە منداڵەکان دەکەم کە ئەوەندە نەچن بۆ شوێنی دوور کە دەشچن هەتا دێنەوە ئیتر من شێت دەبم سەد تەلەفۆن دەکەم، سەد پرسیارم لا دروست دەبێت. بەهۆی ئەم گرفتە دەروونییەوە منداڵەکان چەندین دکتۆریان پێکردووم ماوەیەك باش دەبم بەڵام دوای ماوەیەك دیسان واملێدێتەوە. تەواوی منداڵەکانم بێزار کردووە بەم گرفتەمەوە.

پسپۆرانی تەندروستی ڕێنمایی خێزانەکان دەکەن لەوەی زۆر بەباشیی ئاگایان لەباری دەروونی ئەو کەسانە بێت کە تووشی وەسواسیی بوونە و ئاگاداریان دەکەنەوە کە بەهیچ جۆرێك هەولنەدرێت گاڵتەیان پێبکرێت و دڵیان رابگیرێت و هیچ کات بەتەنیا بەجێیان نەهێڵن، چونکە تا بەتەنیا بن زیاتر فشاری دەروونی زیاتریان بۆ دێت. هەر لەو بارەیەوە پزیشکی شارەزا

کۆمەڵایەتی
گوڵان
ژمارە (٨١٠)
٢٠١٠/١٢/٢٠
٤٠

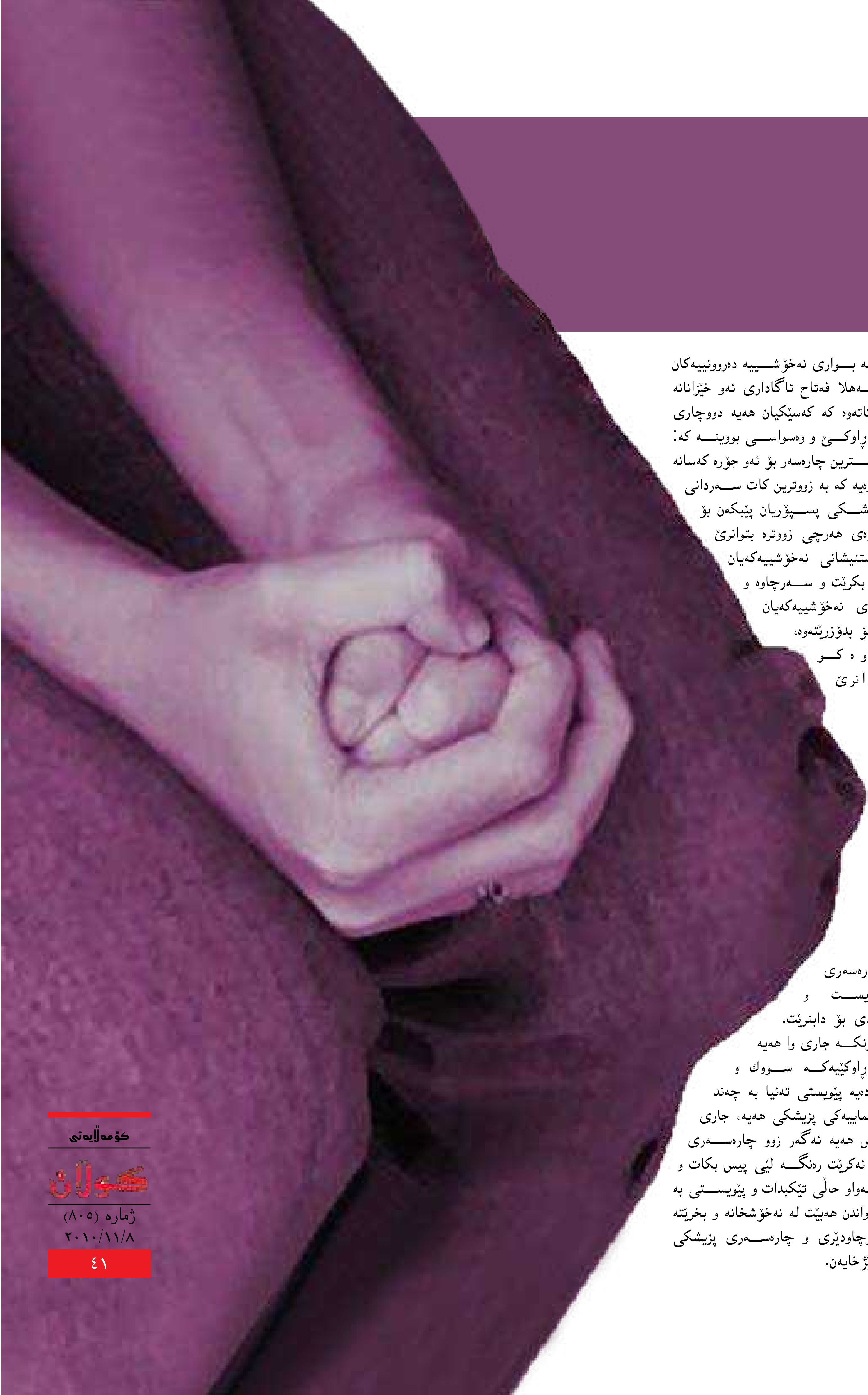

لە بواری نەخۆشییە دەروونییەکان شەهلا فەتاح ئاگاداری ئەو خێزانانە دەکاتەوە کە کەسێکیان هەیە دووچاری دڵەڕاوکێ و وەسواسی بووینە کە: باشترین چارەسەر بۆ ئەو جۆرە کەسانە ئەوەیە کە بە زووترین کات سەردانی پزیشکی پسپۆریان پێبکەن بۆ ئەوەی هەرچی زووترە بتوانرێ دەستنیشانی نەخۆشییەکەیان بۆ بکرێت و سەرچاوە و هۆی نەخۆشییەکەیان بۆ بدۆزرێتەوە، تا وەکو بتوانرێ

چارەسەری پێویست و وردی بۆ دابنرێت. چونکە جاری وا هەیە دڵەڕاوکێیەکە سووك و سادەیە پێویستی تەنیا بە چەند رێنماییەکی پزیشکی هەیە، جاری واش هەیە ئەگەر زوو چارەسەری بۆ نەکرێت رەنگە لێی پیس بکات و تەواو حاڵی تێکبدات و پێویستی بە خەواندن هەبێت لە نەخۆشخانە و بخرێتە ژێرچاودێری و چارەسەری پزیشکی درێژخایەن.

بوونی منداڵ تاچەند پێویستی بەڕاوێژ هەیە؟

کاتێك کچ و کوڕێك پێکەوە بڕیاری هاوسەرگیری دەدەن، هەریەکەیان لەلای خۆیەوە بڕیاری ئەوەش دەدات لەداهاتوودا چەند منداڵیان هەبێت و بەرنامەڕێژی بۆ پەروەردە و پێگەیاندنی دەکەن، بەڵام مەرج نییە لەلای هەردووکیان هەمان بیرکردنەوەو بۆچوون هەبێت، لەداهاتوودا دەبێت بڕیاری لەسەر بدەن. هەندێکجار روودەدات لەســەر ئەو بڕیارەش رێك ناکەون و بۆچوونی یەکێکیان پەسەند نەکرێت، لێرەدا دەکرێت بپرسین ئەو هاوسەرەی کە رای لەســەر منداڵی زۆری نییە چۆن دەتوانێت بچێتە ژێر بۆچوونی هاوســەرەکەی دیکە و کاردانەوەی لەپەروەردە کردن و پێگەیاندنی منداڵەکانیدا چۆن دەبێت: بۆ ئەم تەوەرە بۆچوونی چەند کەسێك وەردەگرین کە لەسەرەتای هاوسەریدان یاخود بەو قۆناغەدا تێپەریون:

مامۆســتا خالید عەبــدوڵا: رۆژانە ئەوەنــدە لەگەڵ منداڵــدا مامەڵە دەکەم وای لێکردووم نەتوانم وەك پێویست لەگەڵ منداڵەکانی خۆشمدا وەك هاوڕێ بم.

مامۆســتا خالیــد عەبــدوڵا، وەك مامۆستایەکی قۆناغی بنەڕەتی ئاماژە بۆ ئەوە دەکات: لەسەرەتای دامەزراندنم لە قوتابخانەدا وەك پیشــەی مامۆستایەتی وای لێکردم کە منداڵم خۆش بوێت، بەڵام بەهۆی زیاتر ماندووبونــم بەکارەکەمەوە ئارەزوەکەم پێچەوانەبووەوە، بۆیە لەژیانی خێزانیمــدا لەگەڵ هاوســەرەکەم هەمان بڕیارمانــدا کــە نابێت لــەدوو منداڵ زیاترمان ببێت، لەبەرئەوەی هەم لەرووی پەروەردەکــردن و دواتر لەرووی دارایی و پێگەیاندنەوە ئەرکێکی قورســە، رۆژانە ئەوەنــدە لەگەڵ منداڵــدا مامەڵە دەکەم وای لێکردووم نەتوانم وەك پێویست لەگەڵ منداڵەکانی خۆشمدا وەك هاوڕێ بم.

بەهــرە کەمال: هاوســەرەکەم دەزانێت هەموو ژیانی من لەگەڵ منداڵدایە، ئیتر چۆن رێگەم پێنادات بەحەزی خۆم منداڵم هەبێت.

بەپێچەوانەی بۆچوونەکەی مامۆستا خالیدەوە، بەهرە کەمال شــارەزا لەبواری پەروەردەی منداڵ لەباخچەی ســاوایان، لەم لایەنــەوە دەڵێت: ماوەی ٢٣ ســاڵە لەگەڵ منداڵدا دەژیم، رۆژانە هەوڵ دەدەم بەرنامــەی تازە و شــێوازی پەروەردەی نوێیان بۆ دابنێم، هاوکات هاوسەرەکەشــم ئەوە دەزانێت هەمــوو ژیانی من لەگەڵ منداڵدایــە، ئیتر چۆن رێگــەم پێنادات بەحەزی خۆم منداڵمان هەبێت، هەرچەندە ماندووبوونێکی زیاتری دەوێت، بەڵام من دوای ئەوەی گفتوگۆم لەگەڵ مێردەکەمدا کرد زانی بەسرووشت منداڵم خۆش دەوێت و رێگرنەبــووە لەســەر منــداڵ زۆری لەماڵەکەمدا، ئەگەرچی هاوکاریشم نییە لەزۆربەی کاتدا، بەڵام من وەك پیشەکەم دەتوانم بەرنامە بۆ منداڵەکانم دابنێم.

ئەگەرچــی ئــەو کــوڕو کچانەی لەســەرەتای ئەوەدان پێکەوە زەواج بکەن، چــۆن دەتوانن رای یەکتــر قبوڵ بکەن لەســەر ئەوەی لەداهاتوودا خاوەنی چەند منداڵ بن:

شــۆخی جەلال: باســکردن لەســەر مەســەلەی بوون یــان نەبوونی منداڵ لەقۆناغــی دەســتگیرانیدا قســەیەکی سەرەتایی و پێشوەختە.

شــۆخی جــەلال، دەڵێت: من ئێســتا لەقۆناغی دەســتگیرانیدام، مەســەلەی بوونی منداڵ یەکەم بابەتبوو کەووتوێژمان لەســەر کــرد، چونکە لەکاتی ئێســتا چەندین هۆکار هەیــە بۆئەوەی رێگربن لەمنــداڵ زۆری لەخێزانەکانــدا، لەوانە گرفتی شوێنی نیشتەجێبوون و دارایی و چۆنییەتی بەخێوکردن و چەندان گرفتی دیکە، ئەمانە وای لێکردین هەردووکمان پێکەوە ئەو بڕیارە بدەین کە ئەگەر خوای گەورە پێی بەخشــین نابێت لەدوو منداڵ زیاترمــان هەبێت، بــەڵام لەوانەیە ئەمە هەر قسەی سەرەتاییمان بێت و لەدواییدا بیگۆڕین، یان باشبوونی باری داراییمان وامــان لێبکات خۆمان حەزمان لیێ بێت یان دەوروبەر کاریگەریان بەســەرمانەوە هەبێت.

لەبەرامبەر ئەم بۆچوونەی شــۆخیدا، لەوانەیە بۆچوونێکی دیکەش هەبێت ئەگەر لەکاتێکدا لەو خێزانەدا منداڵ هەربوونی نەبێت؟ لەم خێزانانەدا کاردانەوەی هەردوو هاوسەر چۆن دەبن لەسەر یەکتر؟

ئاراس مستەفا: ناتوانرێت پێش وەخت قســە لەســەر هیچ شــتێك بکرێت تا دەرەنجامەکەی نەبینرێت

ئــاراس مســتەفا، چــالاك لەبواری کۆمەڵگــەی مەدەنی و مافی مرۆڤ، ئاماژە بۆ ئــەوە دەکات: ناتوانرێت پێش وەخت قســە لەسەر هیچ شتێك بکرێت تا دەرەنجامەکــەی نەبینرێت، چونکە خۆم نموونەیەك بووم لەو کەســانەی هەرگیز بیرم لەوە نەدەکردەوە خوای گەورە منداڵمان پێنەبەخشــێت، لەبەر ئەوەی هەردووکمان منداڵمــان زۆر خۆش دەوێــت، تەنانەت بڕیاری ئەوەمان دابــوو تا چەند توانای

بەخێوکردن و پەروەردەکردنێکی باشمان هەبێت، با منداڵمان ببێت، بەڵام لەئێستادا بەو جۆرە نییە. لەکاتی بوونی منداڵدا هەردووکیان دەبێت بچنە ژێر رکێفی پەروەردە و پێگەیاندنی ئەو منداڵەوە نەك یەکێکیان ببێتە قوربانی منداڵ و ئەوی تریان لەهەموو شتێك بێباك بێت.

توێژەرە کۆمەڵایەتییەکان، خوێندنەوە بۆ ئەو حاڵەتە دەکەن کە هەردوو هاوسەر تاچەند لەبەرژەوەندی منداڵەکانیان بیردەکەنەوە ئەگەر لەسەر بوونی منداڵ رێك بکەون، لەلایەکی ترەوە ئەگەر کۆك نەبوون و منداڵی تر هاتە بوون، چۆن بەرنامەی بۆ دادەنێن:

چنور بەکر: هەندێك خێزان جگەلەوەی لەسەر ژمارەی منداڵ گرفتیان هەیە لەسەر جیاوازی رەگەزیش هەمان گرفتیان هەیە

خاتوو (چنور بەکر) توێژەری کۆمەڵایەتی دەڵێت: لەخێزانی کۆمەڵگەی کوردیدا، پێش هاوسەرگیری خەمی نەبوونی منداڵ دەخۆن، پێیانوایە بەنەبوونی منداڵ خۆشبەختی بۆ خێزان دروست نابێت، لەبەرامبەر ئەوەشدا لەدوای هاوسەرگیری گرفتیان لەسەر زۆری منداڵە؟ لەهەردوو حاڵەتەکەدا دەکەوێتە سەرئاستی تێگەیشتنی ئەو دوو کەسە تاچەند دەتوانن لەو خێزانەدا ئاسودە دەبن ئەگەر منداڵ بوونی هەبێت یان نەبێت. منداڵ وەك بەرهەمی ژیانی هاوسەرێتی سەیر دەکرێت، بەدەر لەوەی هەندێك خێزان جگەلەوەی لەسەر ژمارەی منداڵ گرفتیان هەیە لەسەر جیاوازی رەگەزیش هەمان گرفتیان هەیە.

منداڵ پێویستی بە ژینگەیەکی لەبار هەیە تا تاکێکی بەسوودی لێدەربچێت، پەروەردەکردن و پێگەیاندنی هەروا کارێکی ئاسان نییە. نابێت ئەگەر یەکێکیان رازی نەبوو لەسەر منداڵی زیاتر، ئیتر پشتگوێی بخات و ئەرکەکە بخاتە سەر شانی ئەوی تر، چونکە داهاتووی منداڵ، داهاتووی ئەو خێزانەیە.

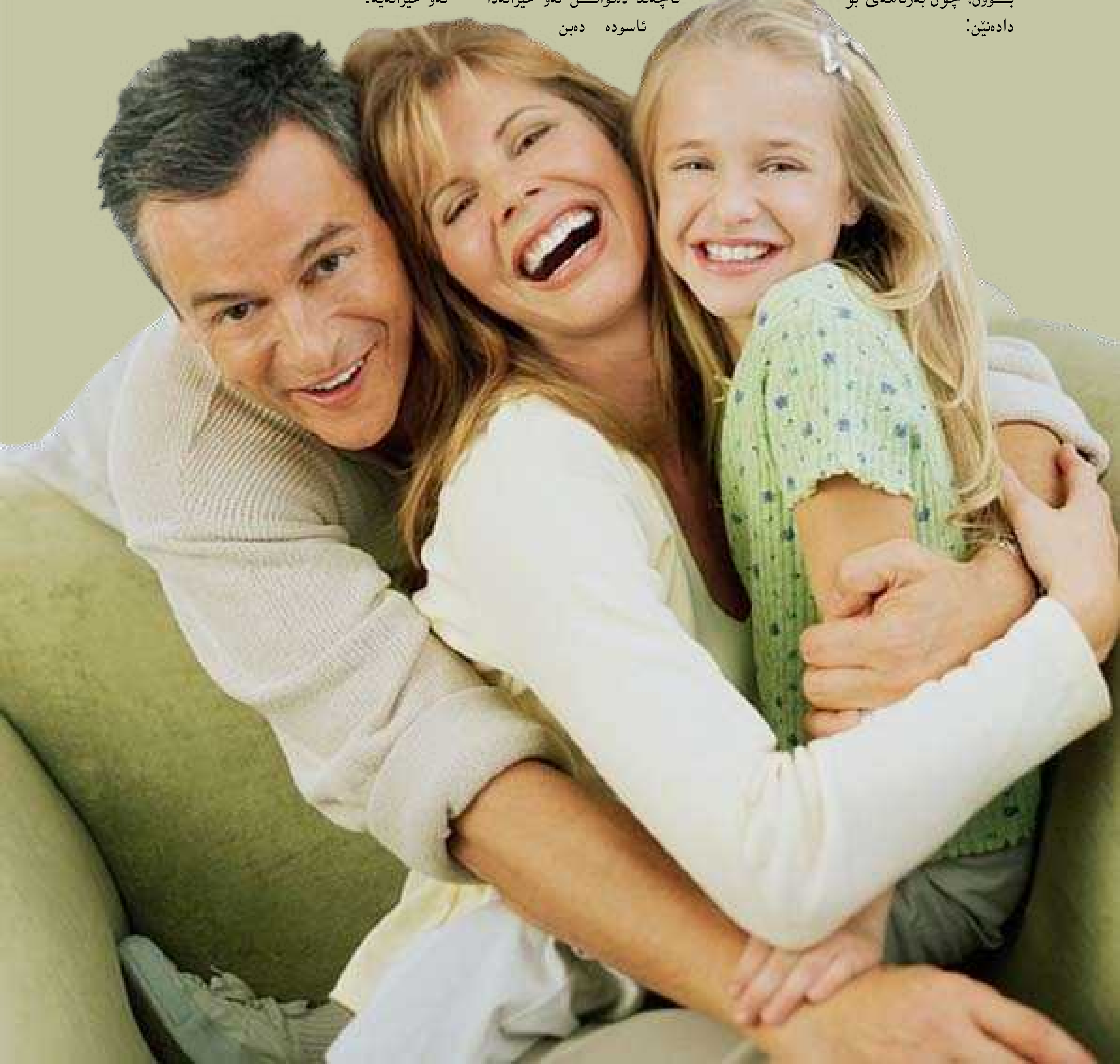

کێشەکانی کچان لەت

قۆناغی هەرزەکاری بەقۆناغێکی تایبەتی دادەنرێت لەلای هەموو ئادەمیزادێك، چونکە لەڕووی بایلۆژیەوە کۆمەڵێك گۆڕانکاری زۆر بەسەر ژیانی تاکدا ڕوودەدات کە کاریگەری دەبێت لەسەر بەرەوپێشچوونی کەسایەتی و کۆمەڵێك دەرئەنجامی دەروونی بەشێوەیەکی ناڕاستەوخۆ دروست دەبێت و لەبەر ئەمەش لەم قۆناغەدا زۆرترین کێشە لەژیانی تاکدا ڕوودەدات، ئەوەی شایەنی وتەنە ئەرکی منە لەم ڕاپۆرتەدا تیشك بخەمە سەر کێشەکانی ئافرەتان لە تەمەنی هەرزەکاریدا.

خاتوو هیڤار محێدین: ئەگەر کۆمەڵگە بەشێوەیەکی تەندروست مامەڵە لەگەڵ ئافرەتاندا لەقۆناغی هەرزەکاریدا بکات و رۆشنبری تەواویان بێبەخشێت، ئەوا هیچ جۆرە کێشەیەك دروست نابێت

خاتوو هیڤار محێدین وەك توێژەرێکی کۆمەڵایەتی: ئاماژەی بەوەدا کە نەبوونی رۆشنبیری گشتی هۆکارێکی سەرەکیە لە دروستبوونی کێشەکان لەتەمەنی هەرزەکاریدا، چونکە تەمەنی هەرزەکاری لەژیانی مرۆڤدا گرنگی خۆی هەیە، ئەگەربێت دایك و باوکەکان بەشێوەیەکی زۆر تەندروست مامەڵە لەگەڵ منداڵە کچەکانیاندا نەکەن، ئەوا گەلێك کێشەیان بۆ دروست دەبێت و کۆمەڵێك دەرئەنجامی سلبی لەدوای خۆی بەجێدەهێلێت، ئەوەی گرنگە لێرەدا ئەوەیە کۆمەڵگە بەشێوەیەکی تەندروست مامەڵە لەگەڵ ئافرەتاندا لەم قۆناغەدابکات بۆئەوەی کە کێشە دروست نەبێت، واتە ئەگەر تاکەکان رۆشنبیری تەواویان هەبێت، ئەوا لەم قۆناغەدا هیچ جۆرە کێشەیەك دروست نابێت

لە وڵاتە پێشکەوتووەکانیشدا کچان لە قۆناغی هەرزەکاریدا تووشی کێشەدەبن، لەبەرئەوەی بەشێکی زۆری کێشەکان لەم قۆناغەدا پەیوەستە بەلایەنی بایلۆژیەوە، چونکە گۆڕانکاری لە لەشی مرۆڤدا ڕوودەدات.

خاتوو مەهناز عەلی وەك مامۆستایەك: ڕای جیاوازی هەبوو بەوەی کەکێشەی کچان لەقۆناغی هەرزەکاریدا زیاتر پێوەندی بەخودی تاکەوە هەبێ، بەڵکو کۆمەڵگەو خێزان ناتوانن ڕێگربن لەهەموو کێشەکان، لەبەر ئەوەی لە وڵاتە پێشکەوتووەکانیشدا هەیە کە کۆمەڵگەو خێزانیان خاوەنی رۆشنبیریەکی بەهێزن، کەچی کچانیان لەم قۆناغەی تەمەندا تووشی گرفت دەبن، لەبەرئەوەی بەشێکی زۆری کێشەکان لەم قۆناغەدا پەیوەستە بەلایەنی بایلۆژییەوە، چونکە گۆڕانکاری لە لەشی مرۆڤدا ڕوودەدات.

خاتوو نڤین عەلی زۆربەی ئەو کچانەی کەتووشی کێشە دەبن دانیشتووی گەڕەکە میللیەکانن و ناوچە

ـــــەمەنی هەرزەکاریدا

هەژارنشینەکانن، چونکە خێزانەکانیان هیچ جۆرە رۆشنبیرییەکیان نییە

خاتوو نڤین عەلی: ئاماژەی بەوەدا مەرج نییە کچ لەقۆناغێکی دیاریکراوی تەمەندا تووشی کێشە ببێت، زۆربەی ئەو کچانەی کەتووشی کێشە دەبن دانیشتووی گەڕەکە میللیەکانن و ناوچە هەژارنشینەکانن، لەبەر ئەوەی کە هیچ جۆرە شـــارەزاییەکیان نییە لەبـــارەی رەوتی ژیانـــەوە لەخێزانەکانیاندا هەموو جۆرە شـــتێکیان لێ قەدەغەکراوە، کاتێـــك کە د ێنە نـــا و

کۆمەڵگاوە تووشی کێشەو گیروگرفت دەبن، لەبەر ئەوە دەتوانم بڵێم نەبوونی رۆشنبیری خێزان هۆکاری ســـەرەکی درووســـتبوونی هەموو گیروگرفتەکانە.

خاتوو نیان عەبدولواحید هۆکاری سەرەکی کێشەکانی ئافرەتان دەگەڕێتەوە بۆ خراپ بەکارهێنانی ئامێرەکانی تەکنۆلۆژیا

خاتـــوو نیـــان عەبدولواحیـــد وەك رابـــەری پەروەردەیـــی وای دەبینـــی کە: بەشـــێکی زۆری ئەوکچانەی کەتووشـــی کێشـــە دەبن زیاتـــر لەقۆناغـــی تەمەنی هەرزەکاریدان، بەڵام هەشـــیانە لەســـەروو

ئەوتەمەنەوەیە، بەڵام تووشـــی کێشەدەبێت، بەشـــێکی هەرەزۆری کچان کەتووشـــی گیروگرفت دەبـــن لەقۆناغی هەرزەکاریدا بەهـــۆی بەربـــڵاوی ئامێرەکانـــی تەکنۆلۆژیاوەیـــە، ناوبراو تەکنۆلۆژیای بە هۆکارێکی سەرەکی دروستبوونی کێشەکان تاوانبار دەکرد لەبەر ئەوەی کە لەناو زۆربەی کۆمەڵگەکانـــی رۆژهەڵاتداو کۆمەڵگەی ئێمە بەتایبەتی تائێســـتا نەتوانراوە ســـوود لەلایەنە ئیجابیەکانی تەکنۆلۆژیا ببینرێت و تەنیا بۆمەبەستی سلبی بەکاردەهێنرێت، رۆژانە ســـەدەها کچ وێنەیان لەناو ئامێرە تەکنۆلۆژیاکانـــدا بڵاودەکرێتـــەوە، واتـــە ئەوەنـــدەی تەکنۆلۆژیا کێشـــەی بۆکچان دروستکردووە، ئەوەندە سوودی نەبووە، ئەوەتا رێژەیەکی زۆری ئەو کچانەی کە تووشی کاری هەڵە بوونە، لـــە ئەنجامـــی بوونی پێوەندی نادروســـتیان لەگـــەڵ کـــوڕان لەرێگەی مۆبایل یان ئینتەرنێتەوە بووە.

دوورکەوتنەوەی ژن و مێرد لە یەکتری بەهۆی سەفەرکردنەوە

ناسك سەعید

تاکەکانی کۆمەڵگە لەژیانیاندا هەوڵ ئـەدەن ئایندەیەکی باش بـۆ خۆیان و نەوەکانیان بەرجەستە بکەن، سەرجەم ئەو گرفت و ناخۆشـیانەی دێتە ڕێگەیان وەلای دەنێن تا وەك کەسێکی سەرکەوتوو لەژیاندا ئەژمار بکرێن، ئەو بارودۆخەی بەسـەر کۆمەڵگـەی کوردیـدا هات فاکتەرێك بوو بـۆ کۆچکردنی زۆرێك لەگەنجـان و خێزانی کـورد، هەندێك جار کەسـی یەکەمی خێـزان (باوك) دەستپێشخەربووە لەم لایەنەدا و سەرجەم خێزانەکـەی بەجێهێشـتووە. کاتێك دوو هاوسـەر یەکێکیان کۆچ بکات و ئەوی تریان لەچاوەڕوانیدا بێت، دەبێت لەڕووی دەروونیـەوە لەچ بارێکـی ناجێگیریدا بێـت؟ بیرکردنەوەی چۆن بێت تا بەیەك دەگەنەوە؟

لەم تـەوەرەدا قسـەدەکەین لەسـەر دەرەنجامەکانی بەجێهێشتن و جیابوونەوەی دوو هاوسەر بەهۆی کۆچکردنەوە، پاش چاوەڕوانیەکی زۆر لەلایەن هاوسەرەکەی ترەوە دەبێت دەرەنجامەکانی چۆن بن:

شادی مەجید، یەکێکە لەو ئافرەتانەی بۆمـاوەی (٩)نۆ سـاڵ لەچاوەڕوانی هاوسـەرەکەیدایە، پـاش گەڕانەوەی جارێکی تر بەجێی هێشـتۆتەوە، شادی دەڵێت: ئەگەر بمزانیایە وەفای مێردەکەم بەو جـۆرە دەبێت هەرگیز ڕێگەی ئەوەم پێنەئەدا بیر لەهەندەران بکاتەوە، چونکە دوای چاوەڕوانیەکـی زۆر جارێکـی تر بێباکانە سـەفەری کـردەوە و منی بەجێهێشت بەبێئەوەی هەست بکات من خێزانی ئەووم و ٩ نۆ ساڵە بەتەنیا ئەژیم. بێگومانم لەوێ خێزانێکی تری پێکهێناوە ئەگەرنا کەمێك لەبیری منیشدا دەبوو، بەدەرلەوەی ڕۆژانـە لەلایەن تاکەکانی کۆمەڵگـەوە گوێ بیسـتی چەندین قسەی ناخۆش دەبین.

لەبەرامبەر کۆچکردنی پیاوانیشدا، بەهەمان شـێوە ژنیش سـەفەر دەکات و بـۆ چەنـد سـاڵێك لەمێردەکـەی دووردەکەوێتـەوە، لـەم بارەوە (دڵشـاد حەمەسـاڵح)ی مامۆسـتای ناوەندی دەڵێت: خێزانەکـەم زۆری جەخت دەکرد هەموومان بڕۆیـن بۆ هاندەران و لەوێ بژین، منیـش لـەڕووی داراییەوە ئەو توانایەم نەبوو، بۆیە پشتگوێم دەخست. بەڵام ئەو توانی لەڕێگەی ماڵی باوکیەوە سەفەر بکات، ئێستا بۆ ماوەی (٣) سێ ساڵە ڕۆیشتووە، تائێستا هیچی بۆئێمە نەکردووە کە لەگەڵ خۆیدا بمانبات، من و دوو منالّم هـەر لەچاوەڕێی ئەوداین نازانین کەی دەگەڕێتەوە؟

لەکاتێکـدا کوڕێك کـە لەهاندەران دەگەڕێتـەوە و دەچێتـە داوای کچێك سـەرەکیترین داوای کچەکە ئەوەیە کە زوو کارەکانی بـۆ ڕاپەڕێنێت و لەگەڵ خۆیدا بیبات:

ماریا جەمال، کـە قوتابی زانکۆی سلێمانی بووە، دەڵێت: کاتێك شوومبەکوڕێك کرد کە لەهاندەران دەژیا زۆر خۆشحاڵ بووم، وتی واز لەخوێندن بێنە لەبەرئەوەی بەزووتریـن کات دەتبـەم، جگەلەوەی بۆمـاوەی (٢) سـاڵ چاوەڕێی دەکەم بەڵام هەست دەکەم درۆم لەگەڵدا دەکات چونکە هەرجـارەی بیانویەك دێنێتەوە. ئەم چاوەڕوانیە بێ متمانەیی دروسـت کردووە لەنێوان هاوسـەرەکاندا، دەکەونە دوو حاڵەتـەوە نازانن چاوەڕێکردنەکەیان چ دەرەنجامێکی دەبێـت، بۆیە منیش لەچاوەڕێی ئەوەدام بزانم چارەنووس چیم بۆدەکات.

ئەو ژنانەی کە مێردەکانیان لەدەرەوەی وڵاتـن هەمیشـە لەدڵەڕاوکێی ئەوەدان کە پێدەچێت هاوسـەرەکانیان خێزانێکی دیکەیـان پێـك هێنابێـت ئەگەرنا بۆ کەمتەرخەم و خەم ساردن لەئاستیاندا:

سنوور حەسـەن، کە هەڵسوڕاوێکی ژنانە، دەڵێت: هاوسـەرەکەم پێش ئەوەی سەفەر بکات کەسێکی میهرەبان ودڵسۆز بوو، بـەڵام لەگەڵ یەکەم هەنگاوی بۆ هاندەران ئـەو میهرەبانیەی نەما، من و مناڵەکەمی بەجێهێشـتووە کە ئەوکات تەمەنی مناڵەکەمان تەنیا ٢ دوو مانگ دەبوو ئێستا بۆماوەی ١١ ساڵە سەفەری کردووە، ئـەوەی بیـری لێنەکردۆتەوە بردنی ئێمە بێـت، لەبەرئەوەی بەردەوام دەڵێت بەیەکجاری دێمەوە، کاتێك دەپرسم بۆ بەزووتریـن کات نایەیتەوە لەوەڵامدا دەڵێت جـارێ کارم هەیە، دەڵێم ئێمەی ژنان دەبێت هەمیشـە ببینـە قوربانی خۆشیەکانی پیاوان.

توێـژەرە کۆمەڵایەتیـەکان ئامـاژە بۆ ئـەوە دەکـەن یەکێـك لەخراپترین ئاکارەکانـی خێـزان، دوورکەوتنەوەی ژن و پیـاوە بۆماوەیەکی درێژ، چونکە دەرەنجامی نێگەتیڤی لێدەکەوێتەوە، لەم لایەنەوە توێـژەری کۆمەڵایەتی (ئاری حەمەئەمیـن) دەڵێـت: بەهـۆی ئەو بارودۆخەی بەسەر کۆمەڵگەی کوردیدا هـات و کرانـەوەی کۆمەڵگە بەڕووی جیهانـدا چەندیـن دەرەنجامی خراپی بەدوای خۆیدا ڕاکێشـا، یەکێك لەوانە جیابوونەوەی هاوسـەرەکانە بۆماوەیەکـی کاتـی

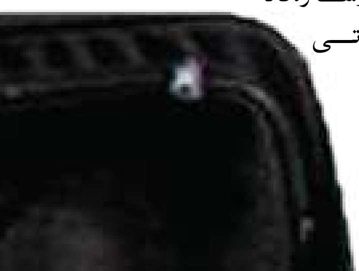

بەهۆی سەفەرکردنەوە. بژێوی ژیان وای کرد ئەم حاڵەتە دروست بێت بەڵام نابێت لەرووی دەروونیەوە یەکتر فەرامۆش بکەن، ئەو دوو تاکە کاتێك بڕیاری ئەوەیانداوە پێکەوە بژین دەبێت بڕیاری ئەوەش بدەن لەرووی دەروونیەوە ئاگایان لەیەکتر بێت. نەك یەکێکیان لەوپەڕی خۆشیدابێت و ئەوی تریان لە چاوەڕوانیدابێت.

بۆیە دەبینین کە زۆربەی جار ئەو خێزانانە تووشی جیابوونەوەی یەکجاری دەبن، هۆکاری سەرەکیش کەمتەرخەمی پیاوە لەملایەنەوە، لەبەرئەوەی کە دەچێتە ئەوروپا و ژیانی ئەوێ دەبینێت واهەست دەکات ئیتر ناتوانێت لەگەڵ ژن و خێزانەکەی خۆیدا جارێکی تر ژیان دەست پێبکاتەوە، ئەمەش خراپترین حاڵەتی بیرکردنەوەیە کە رۆژانە دەبیستین چەندین خێزان لەبەر ئەم هۆکارە جیابوونەتەوە.

چاتکردن پردی

چـــات کردن بریتیـــە لەدیاردەیەکی کۆمەڵایەتی بەربڵاوی ئەم ســـەردەمە، بەتایبەت بۆتەمەنە تازەپێگەیشـــتوەکان و هەرزەکارەکان هەندێ جار بۆسەرووی ئەم تەمەنانەش دەبینرێ ڕەنگدانەوە چۆن دەبێت لەسەر تاك، .هەندێ لەخەڵك دەڵێن چاتکردن ســـوودی زۆری هەیە،چونکە بۆتە پردێك لەنێوان خەڵـــك بەتایبەتی ئەوانەی دەرەوە .لەم بارەیەوە ڕاو بۆچوونی چەند کەسانێکمان وەرگرتووە .

(کاروان) تەمەنـــی «٢٥» لەمبارەیـــەوە دەڵێـــت: «چاتکردن ســـوود و زیانی هەیە لەکەســـێکەوە تاکەســـێکی تـــر جیاوازی هەیە،بەداخەوە زۆر کەســـە بەشـــێوەیەکی نەفامانە نازانن بەکاری بهێنن ئەمانە زیان دەگەیەنـــن .دەتوانین بڵێین چات کردن بۆتە پردێك لەنێـــوان خەڵـــك بۆنموونە» ئەگەر کارێکت هەبێت بەکەســـێکی دوور یان نزیك لەڕێـــگای ئەنتەرنێـــت و بەهۆی چاتکردن یـــان ئیمێڵ ئـــاگارداری دەکەیەوەکارەکەت جێبەجێ دەبێ.

دواتر (لاجان مســـتەفا) تەمەنی ١٨ ساڵەو ڕۆژانە ٥کاتژمێر چات دەکات لەگەڵ هاوڕێکانی دەڵێت: «من کاتێك لەقوتابخانـــە دەگەڕێمەوە خوێندنەکەم تەواو دەکەم و شەوانەش چات لەگەڵ هاوڕێکانم دەکەم تا درەنـــگانێکی بەهۆی چاتەوە توانیم زۆر ترین هاوڕێ پەیدابکـــەم و هەروەها ڕۆژانە زانیاری تاز ەبەدەست دێنم.

(نەشوان ئەحمەد) تەمەنی ٢٣ساڵە دەڵێت: ڕۆژانە میوانی فەیسبووکم بۆماوەی ٩کات ژمێـــر لەگەڵ هاوڕێکانم قســـەدەکەم تاکو ئێســـتا لەفەیسبووك توانیومە ٤٠٠ هاوڕێ لەدەرەوەی کوردســـتان و ناوەوەی کوردستان پەیدابکەم و ڕۆژانە زانیاری وەرگرتن هەروەها قسەی خۆش لەگەڵ یەکتر دەکەین.

نەشوان ئاماژەی بەوەشدا، زۆر خەڵك ئێستا بەشـــێوەیەکی خراپ بەکاری دەهێنن. ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆپەروەردەی خێزان,

هێدی پێوایە هەمووشـــتێك سوود و زیانی هەیـــە. دەڵێـــت: گـــەر چات بـــەکار بێت بەشـــێوەیەکی ڕێك ســـوودی زۆری هەیە .چونکـــە دەتوانی لەڕێگای چاتەوە ڕۆژانە چەندین زانیاری بەدەست بێنی .من زۆرجار کاتێك بێزار دەبم چـــات لەگەڵ هاوڕێکانم دەکەم هەم بێزاریەکەشـــم نامێنێت و هەروەها زانیاری زۆریش بەدەست دێنم .

نێوان گەنجانە

ئێستا بەهۆی چاتەوە گەنجان فێری زمانی بیانی بوون و سوودی زۆریان وەرگرتوە،

لەم بارەیەوە،»نازە ئەحمەد« کە تەمەنی ١٧ساڵە قوتابییە بەهۆی چاتەوە فێری چەند زمانێکی بیانی بووە لەم بارەیەوە دەڵێت: «ئەوە ماوەی چوارساڵە چات دەکەم سەرەتا چوومە نێو چاتە بیانیەکان چەند هاوڕێیەکی ئەندەنوسیم ناسیووە، رۆژانە قسەم لەگەڵ دەکردن .تافێری زمانی ئینگلیزی و ئەندەنوسی بووم لەگەڵیاندا ئێستا زۆر باش زمانی ئینگلیزی دەزانم رۆژانە لەگەڵ هاوڕێکانم قسەدەکەم.

هەروەها زۆر لەگەنجانیش دەڵێن بەهۆی چاتەوە کاتەکانمان بەسەردەبەین «ئاواز کەمال« کۆلێژی ئەدەبیاتی تەواو کردوە بەڵام دانەمەزراوە،ڕۆژانە کاتەکانی خۆی بەچاتکردن بەسەردەبات و وتی:
من ماوەی دووساڵە کۆلێژم تەواو کردوە،ڕۆژانەدوای تەواوکردنی کارو باری ناوماڵ خۆم بەکۆمپیتەرو ئینتەرنێت خەریك دەکەم. لەڕێگای فەیسبوك و ئیمێڵەوە رۆژانە نزیکەی هەشت کات ژمێر لەسەر فەیسبووك دەبم لەگەڵ هاوڕێکانم قسەدەکەم .

دواتر نارین محەمەد فەرمانبەرە لەیەکێك لەدامودەزگا حکومیەکانی کوردستان وتی « من کاتێك دەچمە دەوام بێکار دەبم کاتەکەم بەچات کردن دەبەمەسەر و لەگەڵ هاوڕێکانم قسەدەکەم .هەروەها زۆرجار شەوانەش لەگەڵ براکانم قسەدەکەم کەلەدەرەوەدەژین .

جێگەی ئاماژە پێکردنە بەهۆی چات کردنەوە هەندیك لەگەنجەکان ژیانی هاوسەری پێك دەهێنن،

«نازك« دەڵێت: من لەڕێگای چاتەوە توانیم کەسێك هەڵبژێرم .ئێستا کوڕێکم خۆش دەوێت کە لە دەرەوەی کوردستان دەژییێت. زۆرم خۆش دەوێت بەنیازە لە دوای سەری ساڵ بگەڕێتەوە ببینە هاوسەر و زۆریش باوەڕم پێیەتی.

کچانی قوتابی کۆلێژ باس لە کێشەکانیان دەکەن:

زۆربەی قوتابیان بەناڕاستەوخۆ دیلی داب و نەریتی کۆمەڵایەتین

ئاشــکرایە کە کچانن لەم کۆمەڵگەیەی ئێمەدا بە هۆکاری جیاجیای کۆمەڵایەتی تووشــی کێشــەو گرفت دەبن. زانکۆش لەهەموو وڵاتێکی ئەم جیهانەدا ئەو مەڵبەندەیە کە تاکەکان لە بەهاو نەریتە نەریتیەکان رزگار دەکات بەهاو پەیڕەوی زانستی بە بەریاندا دەکات. بەڵام زۆرجار و لە زۆرێك لەحاڵەتەکاندا زانکۆ دەبێتە رەنگدانەوەیەکی کەلتووری و ئەو واقیعەی کە لەناو کۆمەڵگەدا باوە و بەشێوەیەکی نێگەتیڤانە کاریگەری خۆی لێدەکات، جێگەی داخە زانکۆ بۆتە ئاوێنەیەك بۆ هەندێ لەداب و نەریتی کۆمەڵایەتی نەویستراو و شتێکی روون. جا بۆ تیشك خستنە سەر لایەنێکی ئەم کێشە کۆمەڵایەتیانە ئەم ریپۆرتاژەمان ساز کرد.

قوتابیانی زانکۆ بەشێوەیەکی ناڕاستەوخۆ دیلی داب و نەریتە کۆمەڵایەتییە بەسەرچووەکانن (ڕۆژان سەعدی) کە قوتابی کۆلیژی ئادابە وای دەبینی کەبەشــێکی زۆری قوتابیانی ناو زانکۆ ئەمڕۆ بەدەست داب و نەریــت و هەندێ بەهای کۆمەڵایەتی بێکەڵکەوە. دەناڵێنن، چونکــە ئــەو داب و نەریتانــە

توانیویانە ئەقڵی قوتابیانی زانکۆ کۆنتڕۆڵ بکەن. تاڕاددەیــەك دەتوانم بڵێم ئەمــڕۆ قوتابیانی زانکۆ بەشێوەیەکی ناڕاســتەوخۆ بە داب و نەریت و بەها کۆمەڵایەتییەکانەوە دیل کــراون و هیــچ جۆرە

بیرکردنەوەیەکیان نەماوە، تەنیا ئەوەنەبێت کە داب و نەریت و بەهــا کۆمەڵایەتیەکان ڕێگە بەچی دەدەن ڕێگە بەچی نادەن.

هیچ ســەیر نەبێت بەلاتانەوە ئەمــڕۆ هەندێك لەقوتابیانی کــوڕ بگرە هەندێکیــش قوتابیانی کچ ئەوەندە بیرتەســك بوونــە ئەگەر رۆژێك لەرۆژان کچێك جلێکی مۆدێرنی لەبەردابێت کە جلوبەرگێکی جیهانییە، ئەوا ئەوان زۆر بەتەوسەوە تەماشای دەکەن زۆر بە نە ریتێکی

دواکەوتووانە مامەڵەی لەگەڵ دەکەن. بگرە زۆر جار تیر و توانجی ئاڕاستە دەکەن و قسەو قسەڵۆکی بۆ وەدوادەخەن، ئەمە لەبەر ئەوەی ئەو کچە جلێکی مۆدێرنی لەبەردایە ئاوەها مامەڵەی لەگەڵدا دەکەن وەك ئەوەی تاوانێکی ئەنجام دابێت.

کچێکی زانکۆ: ڕۆژێك هەندێك لە کوڕەکان دەیانویست بەدزیەوە وێنەم بەمۆبایل بگرن، چونکە جلێکی تەسکم لەبەردابوو.

(گوڵالە ئەسعەد) وای دەبینی کە ئەمڕۆ دەرئەنجامی داب و نەریت و بەها کۆمەڵایەتیەکان ئەوەندەیان کاریگەری لەسەر قوتابیانی زانکۆ کردووە بۆ لەبەرکردنی جلوبەرگ هێڵی سوورمان بۆکێشراوەو ناتوانین لەو سنوورە دەربچین کەبۆمان دانراوە. بۆنموونە ڕۆژێکیان جلوبەرگێکی مۆدێرنم لەبەرکردبوو هەستم دەکرد زۆر لە قوتابیانی ناو پۆلەکە بە کوڕ و هەندێك لە کچەکانیشەوە زۆر بەتەوسەوە سەیرم دەکەن لەبەر خۆیانەوە قسەی نا بەجێو و نارەوایان دەکرد و تیر وتونجیان ئاراستە دەکردم. کاتێك بەخۆمم زانی ژمارەیەك لە کوڕەکان دەیانەوێت بەدزیەوە وێنەم بەمۆبایل بگرن، بەشێوەیەکی زۆر نامرۆڤانەو بێ شەرمانە ئەمکارە دزێوە بکەن و پاشان وێنەکەم بەمۆبایل بۆکاری نابەجێ بەکاربێنن و مەرامە گڵاوەکانی خۆیان بهێننە دی.

ئەمڕۆ ئەگەر قوتابیەکی ناو زانکۆ بیەوێت سنووری نەریتە کۆمەڵایەتیەکان بشکێنێت وەك تاوانبارێك تەماشا دەکرێت

(لینا عەلی) وای دەبینی کە ئەمڕۆ زۆربەی هەرە زۆری کێشە کۆمەڵایەتییەکانی قوتابیانی ناو زانکۆ دەرئەنجامی داب و نەریتی سەقەتی کۆمەڵایەتین، چونکە جێگەی داخە نەوەیەك هەن ئەوەندە پابەندن بە داب و نەریت و بەها کۆمەڵایەتیەکان، ناتوانن بەهیچ جۆرێك بیبەزێنن کاتێك کەیەکێك دەیبەزێنێت وەك تاوانبارێك تەماشای دەکەن. هەرچەندە ئێمە هەوڵدەدەین تاڕاددەیەك بتوانین بەئارەزووی خۆمان ڕەفتار بکەین و مامەڵەکردنمان مامەڵە کردنێکی مۆدێرنانە بێت نەك لەسەربنەمای نەریتیی بێت. واتە ئەگەر کچێك جلوبەرگێکی مۆدێرنی لەبەرکردبێت، ئەوا زۆر بەشێوەیەکی نادروست تەماشا دەکرێت و بگرە تیر و توانجی نابەجێی ئاراستە دەکەن و تانەو تەشەری تێدەگرن و هەوڵ دەدەن وێنەیەکی بە ئامێری مۆبایل بگرن و دواتر بە کۆمەڵێك برادەری دەروون نەخۆشی وەك خۆیانی پیشان بدەن..

(ینار حنا) وتی: سەیریی هەڵسووکەوتی هەندێك گەنج لەوەدا دەبینم کەئەمڕۆ بەهۆی کەناڵە ئاسمانییەکانەوە تاڕاددەیەك گەنجانمان وڵاتانی دەرەوە دەبینن و جلوبەرگی ئەو کچە عەرەب و ڕۆژهەڵاتیانە دەبینن کەچیان لەبەردایەو چۆن ئازادن لە لەبەر کردنی جلوبەرگیان و چۆن لە بازاڕ و پارك و کەناری ئاوەکان و شوێنە گەشتیارییەکان دا خۆیان ڕازاندۆتەوە و بەئارەزووی خۆیان جلك لەبەر دەکەن کەچی بۆ ئێمەی بە ڕەوا نابینن و ئەگەر کچێك جلوبەرگێکی مۆدێرنی لەبەرکردبێت، ئەوا زۆر بەشێوەیەکی نادروست تەماشا دەکرێت و بەلایانەوە شتێکی سەیردەبێت و بگرە تیر و توانجی نابەجێی ئاراستە دەکەن، لەبەر ئەوە

هەمیشە ئێمە ناتوانین بەدڵی خۆمان جلوبەرگی ئاڵوواڵا لەبەر بکەین و بەئارەزووی دڵی خۆمان، خۆمان بڕازێنینەوە و هەرشتێك بکرێت دەڵێن نابێت لەعورف و عادەت و نەریتە کۆمەڵایەتیەکان لابدەین..

(هێدی ئەحمەد) وای دەبینی کە ترسناکترین و بەهێزترین جۆری توندوتیژی کە ڕووبەڕووی ئافرەتان دەبێتەوە، ئەمڕۆ ئازاردانی ئافرەتانە بەوەی کە ناتوانن هەموو جۆرە جلوبەرگێك لەبەر بکەن تەنانەت لەزۆر کاتدا بۆیان دەستنیشانکراوە، چونکە سادەترین و کەمترین ماف لە مافەکانی ئافرەت ئەوەیە کە بتوانێت هەموو جۆرە جلوبەرگێك لەبەر بکات و ئازادی تەواوی هەبێت. هەروەها وتیشی: سالانی رابردوو ئێمە تەنیا لە توانج و قسەوقسەلۆکی گەنجەکان دەترساین و خۆمان لێدەپاراست، بەلام ئەمڕۆ ئێمەی ئافرەتان لەترسی ئەوەی کە گەنجێکی دەروون نەخۆش وێنەمان نەگرێت، ناوێرین هیچ جۆرە جلوبەرگێکی ئاڵو واڵا لەبەر بکەین و تەواو بووینەتە کۆیلەی دابوونەریتەکان. ئەمڕۆ ئێمە تەواو کەوتوینەتە ناو بازنەیەك لە نەهامەتیە کۆمەڵایەتیەکان، بۆیە داوادەکەم کەسنوورێك بۆئەوکەسانە دابنرێت کە کاری نابەجێ دەکەن و وێنەی کچە شۆخ و شەنگەکان بەمۆبایلەکانیان دەگرن و دواتر خۆیان و کۆمەڵێك دەروون نەخۆشی تری وەك خۆیان ناموسی ئەو کچە دەبەن و وێنەکەی بڵاودەکەنەوە و دەیەها کێشە بۆ ئەوکچە دروست دەکەن.

بەرپرسی فایلی کۆمەڵایەتی: کامەران جەلال.. بۆبابەت و سەرنجەکانت پەیوەندی بکە :
Mobile: 07504944607
Email: komelayeti@gulan-media.com

ناپاکی هاوسەری دەکەن کۆمەڵێک هۆکار و پاڵنەری لە پشتەوەیە

ئا: دیار سالار

خاتوو (هیرۆ محەمەد ئاغا) کە توێژەری کۆمەڵایەتییە وای دەبینی: کە ناپاکی هاوسەری گەلێك کێشەی لێدەکەوێتەوە بەتایبەتی بۆ ژنەکە و هەندێکجار دەبێتە هۆی ئەوەی کە ئەو ژنەی کە خیانەت لە هاوسەرەکەی دەکات لەلایەن کۆمەڵگەوە دەکوژرێت و کەسوکاریشی سەرشۆڕ دەکات، بەڵام کاتێك کەپیاوێك خیانەت لە ژنەکەی بکات، هیچی لێناکرێت و تەنانەت بە ئازادی دەسوڕێتەوە. شایەنی وتنە لە هەرێمی کوردستاندا لەم چەند ساڵەی دواییدا ریژەی خیانەتی هاوسەری بەشێوەیەکی بەرچاو زیادی کردووەو هۆکارەکەشی بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە هەردووکیان واتە هەردوو رەگەز ئامادە نین لەیەکتری تێبگەن، واتە پرۆسەکە بەشێوەیەکی هەڕەمەکی و بەبێ بەرنامە و لەکاتێکی وەهادا ئەنجام ئەدەن کە هێشتا تەواو لەیەکتری تێنەگەیشتوون.

توێژەرێکی کۆمەڵایەتی: پیاوێك کە کردەوەیەکی سێکسی دەکات لەیەك کاتدا خیانەت لەسێ کەس دەکات

خاتوو (چیمەن غازی) کە توێژەرێکی دەروونییە، ئاماژەی بەوەدا کە پیاوان هۆکاری سەرەکین لە خیانەتکردندا لە هەردوو رەگەز، چ ئافرەت و چ پیاو، چونکە کاتێك کەپیاوێك داوینپیسی لەگەڵ ئافرەتێکدا دەکات، خیانەت لەنزیکترین کەسی خۆی دەکات کەهاوسەرەکەی خۆیەتی، دووەمیان لەو ئافرەتەی کە فریوی داوەو داوێنپیسیەکەی لەگەڵ دەکات سێیەمیان لەو پیاوەی کەمێردی ئەو ئافرەتەیە کەداوێنپیسی لەگەڵ دەکات، واتا پیاوان خیانتکاری سەرەکین، چونکە پیاوێك کاتێك کە کردەوەیەکی سێکسی دەکات لەیەك کاتدا خیانەت لەسێ کەس دەکات. ئەوە پیاوانن بەزمانی لووس لەژنەکان دەپارێنەوە تا لەخشتەیان دەبەن، بەڵام دواتر وێنەیان بەڕووتی لەناو ئامێرەکانی مۆبایل و ئینتەرنێت بڵاودەکەنەوەو ئابرووی ئافرەتەکان دەبەن ئەمە باوەڕی خاتوونێك بوو کە لە هۆڵی دادگابوو خەریکی داوای تەڵاق بوو، ناوبراو ئاماژەی بەوەدا کەپیاوان ژنان دەکەنە قوربانی حەزو ئارەزووەکانیان، چونکە پیاوانن ژن و کچی خەڵك فریو دەدەن و لەخشتەیان دەبەن و دەیانکەنە قوربانی و بەزمانی لووس لەژنەکان دەپارێنەوە تا لەخشتەی دەبەن، بەڵام دوایی تیل و توانجی تێدەگرن و وێنەی بەڕووتی لەناو ئامێرەکانی مۆبایل و ئینتەرنیت بڵاودەکەنەوەو ئابرووی ئافرەتەکان دەبەن و لەبەر ئەوەی کە پیاوان خاوەنی هێزن لەناو کۆمەڵگەی ئێمەدا.

هەروەها خاتوونێك کەبەتاوانی لەشفرۆشی و خیانەت کردن دەستگیرکراوە ئاماژەی بەوەدا کە هۆکارێکی سەرەکی کە ئافرەتان کاری لەشفرۆشی دەکەن ئەوەیە کە کۆمەڵگەی کوردەواری هیچ جۆرە لیبووردنێکی نییە بەرامبەر بەئافرەتە لەفرۆشەکان کاتێك ئەگەر ئافرەتێك لە هەموو تەمەنیشیدا تەنیا یەك جاریش کاری لەشفرۆشی بکات یەکسەر لەلایەن کۆمەڵگەوە بەتاونبار دادەنرێت واتا عەفوو ناکرێت تاوەکو بتوانێت وەك کەسێکی ئاسایی بژی، بۆیە ئافرەتەکە لەسەر کارەکەی بەردەوام دەبێت و تاوەکو ئەو رۆژەی دەستگیردەکرێت لەلایەن پۆلیسەوە یان دەکوژرێت.

یەکێك لەو ئافرەتانەی کەبەتاوانی لەشفرۆشی لەدەزگای چاکسازی بەندکراوە وتی: سەرەتا من و مێردەکەم ژیانێکی زۆر خۆشمان هەبوو، بەڵام دواتر پیاوێك کە فەرمانبەر بوو لەگەڵمدا وەك شەیتان کەوتە نێوانمان و بەقسەی درۆ

خیانەتی هاوسەری یەکێکە لەو دیاردانەی کەمێژوویەکی دێرینی لەگەڵ مرۆڤایەتیدا هەیە و هەمیشەو لەهەموو کۆمەڵگەکاندا بوونی هەبووە، تەنانەت کۆمەڵگە نییە ئەم دیاردەیەی تیادا نەبێت، بەڵام لەکۆمەڵگەیەکەوە بۆ کۆمەڵگەیەکی تر جۆر و کات و شوێنی خیانەتکردن دەگۆڕێت.

ئەگەر ژنێك خیانەت لە هاوسەرەکەی بکات لەلایەن کۆمەڵگەوە دەکوژرێت و کەسوکاریشی سەرشۆڕ دەبێت، بەڵام کاتێك کەپیاوێك خیانەت لەژنەکەی بکات هیچی لێناکرێت و تەنانەت بە ئازادی خۆی دەسوڕێتەوە

لەخشتەی بردم کاری نابەجێی لەگەڵمدا ئەنجامدا و لەڕێگەی راست لامدا. پاشان بەردەوام کاری سێکسمان دەکرد و زۆربەی رۆژەکان من و ئەو پیاوە پێکەوە لەدەوام دەردەچووین و دەیبردم بۆماڵی خۆیان، تا لەئەنجامدا ژنەکەی هەستی پێکردبوو رۆژێك من و پیاوەکە خەریکی کاری بەد رەوشتی بووین و ئەوەندەمان زانی دەرگای ماڵەکەیان لەلایەن دووکەسەوە کراوەیە کەژنەکەی و برای ژنەکەی بوون و کەوتنە لێدان و قسە پێوتنم و لەتاو ئازاری گیانم بەبێ جل و بەرگ هەڵاتم و بە رووت و قوتی کەوتمە کۆڵانەکان هەرچۆنێك بێت خۆم لەدەستیان رزگار کرد، بەڵام منداڵ و هەرزەکاران و ژنانی گەڕەك کەوتنە دوام بەهۆیها کێشان راویان نام هەتا گەیشتمە شۆفێریکی تەکسی سەری خستم. ئەویش داوای کاری سێکسی لیکردم منیش رازی بووم. ئیتر من لەو رۆژەوە ئابڕوی خۆم و هاوسەرەکەم کەسووکارم چوو لەناو خەڵکیدا و پاشان لەلایەن پۆلیسەو دەستگیر کرام. لەکۆتاییدا گەیشتمە ئەم جێبگایە کە وا تێیدام و دان بەوەدادەنێم کە هەڵە بووم. هەر لەوێدا ئافرەتێکی تر کە بەتاوانی خیانەتی هاوسەری حوکمدرابوو ئاماژەی بەوەدا کەئەو هیچ تاوانێکی ئەنجامنەداوە تاوەکو تاوانباربێت. بەڵام لەبەر ئەوەی کە مێردەکەی تەمەنی زۆر گەورە بووە، ئەم بەناچار پێوەندی لەگەڵ یەکێك لە کوڕە گەنجەکانی دراوسێیاندا هەبووە بۆ تێرکردنی حەزوو ئارەزووەکانی، کە لێی بێبەش بووە. کەچی ئێستا ئەم بەندکراوەو کوڕەکەش بەئازادی دەسوورێتەوە و خەریکی فریودانی خەڵکانی ترە بۆکاری لەشفرۆشی و پێوەندی سێکسی.

حاتوو (ئیلهام) کە لەئەنجامی ئەوەی هاوسەرەکەی خیانەتی لێکردبوو لەدادگا داوای تەڵاقی کردبوو، وای دەبینی بەوەی کە ئەو هەرگیز لەهاوسەرەکەی خۆشنابێت، چونکە خیانەتی لەمکردووە و لەگەڵ ئافرەتێکی دراوسێیاندا پێوەندی سێکسی هەبووە، ئیتر کاتێك کە ئەم بەم پێوەندیەی زانی، داوای تەڵاق و جودابوونەوەی کردووە، ژنەکەی دراوسێشیان بەهەمان شێوە لەلایەن مێردەکەیەوە تەڵاقدراوە، ناوبراو ئاماژەی بەوەدا کە زۆر ئافرەت هەن مێردەکانیان خیانەتیان لێدەکات، بەڵام ئافرەتەکان ناوێرن قسەبکەن و بەبێدەنگی لەژێر دەستی پیاوەکاندا دەمێننەوە.

خاتوو (ڤیان حەسەن)وەك پارێزەرێك ئاماژەی بەوەدا کە هۆکارەکان زۆرن کەوادەکەن کەئافرەتانان خیانەت لەمێردەکانیان بکەن، لەوانە جیاوازی تەمەن و نەگونجاندن و بێهێزی توانا سێکسییەکانی پیاو، بەڵام پیاوان بەبێ هیچ هۆکار و تەنیا بۆئارەزووی خۆیان خیانەت دەکەن، چونکە من رێژەیەکی زۆری ئامار و داتام لەبەردەمدایە کە دەریدەخات پیاوان هۆکاری روودانی خیانەتی هاوسەرین لەکۆمەڵگەی ئێمەدا.